

Pedagógiai Program

2017.

Tartalom

- 1. BEVEZETÉS**
- 2. A MÓDOSÍTÁS TÖRVÉNYI HÁTTERE**
- 3. ÓVODA ADATAI**
- 4. PROGRAMUNK ALAPELVE, CÉLJA, FELADATA**
- 5. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, JÖVŐKÉP**
- 6. A PROGRAMUNK RENDSZERTÁBLÁJA**
- 7. NEVELÉSI KERETEI**
- 8. TEVÉKENYSÉGEK**
- 9. TEVÉKENYSÉGEINK KERETEI**
- 10. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT FEJLESZTÉSE: SNI, BTM, HH, HHH, TEHETSÉGEK**
- 11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI**
- 12. GYERMEKVÉDELMI MUNKA AZ ÓVODÁBAN**
- 13. PARTNERKAPCSOLATOK INTÉZMÉNYI RENDSZERE, ÉS AZOK MŰKÖDÉSE**
- 14. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI**
- 15. A PROGRAM TERVEZÉSI, ÉRTÉKELÉSI DOKUMENTUMAI:**
- 16. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK**

*" Szeresd a gyermeket, a gyermek gyenge tő
Friss fakadó, rügyet szelíden rengető.
Ha ápolója nincs, elcsenevész, lehull.
Mindig vigyázz reá, állj mellé támaszul."
(Pósa Lajos)*

1. BEVEZETÉS

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet követelményeinek megfelelően a helyi nevelési programunkat módosítjuk.

A módosító rendelkezés az óvodai nevelőmunka újraértékelésének folyamatához kapcsolódik. Az Alapprogram tartalmi követelményeinek újraszabályozása a korábbi rendelkezésekhez képest nagyobb hangsúlyt helyez az integrációra, a sajátos nevelési igényű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, tehetséges gyermekek – KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK- differenciált fejlesztésére, valamint kiemeli az óvoda befogadó funkciójából adódóan az egyenlő hozzáférés törekvését, a családi nevelés elsődlegességét, valamint az erkölcsi nevelés jelentőségét.

Az Alapprogram cél-, feladat-, tevékenységrendszerét megtartva a belső tartalmát igazítjuk nevelési gyakorlatunkhoz.

Olyan stratégiát fogalmaztunk meg, amely a gyermekek képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése mellett, hangsúlyt fektet a hagyományok megismerésére, kulturális értékeink megőrzésére. Célunk a régi hagyományok felélesztése, a meglévők ápolása, értékeink átörökítése, így gazdagítva gyermekeinket.

Az óvodánkban, **gyermekközpontú**, sokoldalú, **komplex nevelés folyik**, mind ennek az alapja, hogy a gyermek érdeklődésére, cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer. Valódi tudásnak azt tartjuk, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátítja el, melyet képes alkalmazni.

Pedagógusaink csoportos tevékenységek esetén is figyelnek az egyéni szükségletekre, és a gyermekek egyéni igényeinek megfelelő módszerek, eljárások alkalmazására.

Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken és alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, melyek megnyitják és éberen tartják benne a vágyat a környezettudatos világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére, kompetenciáinak megerősítésére.

Az egészséges élethez, a személyiség harmonikus fejlődéséhez elengedhetetlen a **mozgás szeretete**, a **környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony** megalapozása, az embert, a természetet tisztelő erény kibontakoztatása, a **kulturált módon való viselkedés**, a másság elfogadása és a **nemzeti önazonosság ápolása** és átörökítése, az eldurvult világban az erőszak helyett a mély humánus, a megértés, a tisztelet, az udvariasság, a belső derű, a nyugalom és a biztonság léte.

Az alkalmazott pedagógiai módszereink a kompetenciafejlesztést támogatják.

A művészet szeretete, ismerete esetleg valamelyik művészeti ág művelése már óvodás korban elkezdődik. Az esztétikum már nagyon korai életkorban hat a kisgyermekre.

E gondolat jegyében kívánjuk nevelőmunkánkkal felhívni a szülők figyelmét is a környezet tevékeny megismerésére, védelmére, fontosságára.

2. A MÓDOSÍTÁS TÖRVÉNYI HÁTTERE

Jogsabályi háttér

- 2012. évi CLXXXVIII. törvény
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről és 229/2012.(VIII.28.) Kormányrendelet
- 2008. évi XXXI. törvény Esélyegyenlőség érvényesülése a közoktatásban
- 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról
- 363/2012.(XII.17.) Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló Korm. rend
- 30/2004. (X. 28.) OM rendelet a nevelési - oktatási intézmények működéséről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet módosításáról
- 3/2002. (II. 15.) OM rendelet a közoktatás minőségbiztosításáról és minőségfejlesztéséről
- A 23/1997.(VI.4.) MKM. rendelet Sajátos nevelési igényű gyermekek
  - óvodai nevelésének irányelve,
- 1997. évi XXXI. tv. A gyermekvédelemről,
- 19/2002. (V.8.) OM. rendelet A közoktatási intézmények elhelyezésének és kialakításának építészeti műszaki követelményeiről.

Helyi szinten:

- ❖ A fenntartó által 2012.11.29-én kelt Alapító okirat, módosított: 2017. január 05. Okirat száma: 1124-2/2016
- ❖ Az intézmény belső szabályzatai.

Óvodánknak - a fenti szabályozások tükrében - a nevelőtestület készítette el a Helyi Pedagógiai programját és a programbeválas vizsgálatát után a szükségesnek tartott részeket átdolgozta.

3. ÓVODA ADATAI

<i>Az óvoda neve:</i>	Pipitér Óvoda Pusztakovácsi
<i>Az óvoda címe:</i>	8707 Pusztakovácsi Fő u. 114.
<i>telefon:</i>	85/337-076
<i>fax:</i>	
<i>Az intézmény fenntartója:</i>	<i>Pusztakovácsi Község Önkormányzatának Képviselő-testülete 8707 Pusztakovácsi Fő u. 56.</i>
<i>Az intézmény jogállása:</i>	szakmailag önálló, gazdálkodási teendőit a Pusztakovácsi Község Önkormányzatának Képviselő- testülete látja el.
<i>Az intézmény alaptevékenysége:</i>	Az óvodában a gyermek három éves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó óvodai nevelés. A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése, a többi gyermekkel részben, vagy egészben együtt nevelése azonos óvodai csoportban. Ezen belül: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság véleménye alapján az enyhe értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, valamint a fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek ellátása
<i>funkciója:</i>	091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladata 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladata 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai 091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladata 091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladata 091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai 096015 Gyermekétkeztetés köznevelési intézményben 096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben 104037 Intézményen kívüli gyermekétkeztetés 107051 Szociális étkeztetés 562920 Egyéb vendéglátás
<i>Az intézmény vezetője:</i>	A fenntartó nyilvánosan kiírt pályáztatás útján bízza meg, nevezi ki.

Óvodánkban a férőhely az alapító okirat alapján: maximum 40 fő (kettő csoportra)

Óvoda bemutatása, esélyteremtő programunk

Óvodánk Pusztakovácsi község közepén a Fő utca 114. szám alatt található.

Belső Somogyi település, a Balaton déli partjától, Marcalitól 20 km-re-délre fekszik, melynek némi megélhetési forrása a mezőgazdaság, a lakosság kis része helyben dolgozik a mezőgazdaságban, illetve a közeli városban, faluban működő vállalkozók és intézmények foglalkoztatják őket.

A szülők többsége munkanélküli vagy közhasznú foglalkoztatottként dolgozik. Óvodásaink több gyerekes családban élnek. A szülők többnyire alap-, és csak elenyésző középfokú iskolai végzettséggel rendelkeznek.

Óvodánkba járó gyermekek –évente- **90-95 %-a** részesül **rendszeres gyermekvédelmi támogatásban**, ebből adódóan következtethetünk a szülők anyagi helyzetének romlására.

Nem kívánjuk átvállalni a család funkcióját, csupán közvetett módon szeretnénk erősíteni annak szerepét. Létkérdéssé válik a **környezetkultúra** iránti szemléletmód formálása. A szülők figyelmét arra szeretnénk felhívni, hogy a közös cselekvéssel szerzett tapasztalatok, élmények milyen fontosak a gyermek életében.

Az **egészséges életmódra nevelés** is csak közös akarattal valósulhat meg.

A mai **mozgás** szegény világban el szeretnénk érni, hogy többet mozogjanak, hiszen a mozgás öröm és egyben szükséglet, a szellemi fejlődés alapfeltétele.

Óvodánknak olyan hiteles többletet kell adnia a gyermeknek, amellyel személyisége gazdagodik, **viselkedéskultúrájára** pozitívan hat.

Nagy súllyal nehezedik a nevelőkre a felelősség, hogy megtalálják azokat a módszereket, eszközöket, amelyekkel a szülők nevelési attitűdjét jó irányba befolyásolják. Minden eszközt meg kell ragadnunk a szülők tájékozottságának növelésére, az otthoni hatások elsődlegességének hangsúlyozására, a szakmai segítség nyújtására.

Óvodánk 1991-től költözött az iskola épületébe, előtte a Márffy kastély fogadta a gyermekeket. Az oka az akkor hirtelen csökkenő (egy csoportra) gyermeklétszám volt (szomszéd falu különvált Pusztakovácsitól), így a kihasználtság miatt vonták össze egy épületbe az óvodát és iskolát. A lehetőségekhez képest igyekeztünk kialakítani környezetünket, kisebb-nagyobb nehézségek árán.

Óvodásaink Pusztakovácsi és külterületeiről (Kürtöspuszta és Alsókölked pusztá) járnak hozzánk.

Az óvoda 2 csoporttal működik, mely mind összesen 2 csoportszobából, 1 altatóból, 1 vizesblokkból áll.

A fejlesztő termünk a szemben lévő kultúrházban lett kialakítva, melyet az iskolával közösen használunk, és nehéz az időpontokat egyeztetni. A mozgásfejlesztő foglalkozásokat szintén (a csoportszobák mérete miatt is) a kultúrház színpados termében kényszerülünk megtartani. Alkalmazotti közösségünknek nincs nevelői szobája, öltözője, nincs vezetői iroda, elkülönítő szobája, az iskolával közösen használjuk a felnőtt WC-t.. A gyermekek öltözője az iskolával közösen használt folyosón helyezkedik el, ezért sajnos nem tudunk felelni az otthagyt ruhákért, tárgyakért az állandó átjárások miatt.

Saját játszótérrel szintén nem rendelkezünk, a közterületen lévő játszóteret nem tudjuk használni az állandó rongálások miatt.

Tízórait ebédet, uzsonnát az óvoda konyhájáról kapjuk, mely az épületen belül található.

Az autóbusszal utazó gyermekekre felnőtt kísérő vigyáz.

Esélyteremtő program

2012- ben megnyert „Az Intézményközi együttműködés és megújulás Pusztakovácsiban a gyermekek és tanulók esélyteremtéséért” című TÁMOP 3.3.8. pályázat segített a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrált nevelésében.

A projekt keretében hospitáltunk, és adaptáltunk Kétújfaluból az Óvoda-iskola átmenet megkönnyítése című Jó gyakorlatot. Örömmel tapasztaltuk, hogy ez úton már eddig is jól haladtunk.

Ezzel kapcsolatosan szakértőktől előadások alkalmával, és segédanyagokkal is sok segítséget kaptunk.

A program alapvető célja:

Segítségnyújtás szülőknek, óvodapedagógusoknak, tanítóknak, hogy az átlagtól eltérő fejlődésmenetű kisgyermek számára minél zökkenő mentesebb legyen az iskolakezdés.

Nevelő és nevelt egyaránt elfogadja a másságot.

Szülő és pedagógus jusson olyan ismeretekhez, melyek segítik az eltérő nevelési igényű gyermekekkel való bánásmódot, fejlesztésüket.

A pedagógusok tudjanak olyan szeretetteljes környezetet, légkört kialakítani, melyben a gyermek személyisége harmonikusan fejlődik.

Iskolai kudarcok, belőlük fakadó magatartási problémák megelőzése

A családok nehéz anyagi helyzetén segítve nagyon sok közös programot szervezünk, és a gyermekeik fejlesztésén túl, a különböző karitatív tevékenységekkel is igyekszünk segíteni, minden olyan alkalmat megragadunk, melyekkel a gyermekeket és rajta keresztül a családokat segítjük, támogatásunkról, együttérzésünkről biztosítjuk.

Az óvodánk nyitottságának köszönhetően a szülők szinte minden rendezvényünkön részt vesznek, a közös tevékenységek programok családias hangulatot, kölcsönös bizalmat eredményeznek.

Abszolút sikeresnek mondhatók a közös kirándulások, programok.

A szülők pozitív hozzáállását bizonyítja, hogy **a minden gyermek teljes rendszerességgel látogatja óvodánkat, sőt a szülők tájékoztatását követően már három éves kor előtt is megtörténi az óvodába való beíratás.**

Az önkormányzatnak köszönhetően **óvodásaink mindnyájan ingyenesen étkeznek intézményünkben.**

Büszkék vagyunk arra, hogy óvodánk olyan partneri viszonyokkal, és szakmai kompetenciákkal rendelkezik, amely minden tekintetben a gyermeki személyiség sokszínű, komplex fejlesztését, óvását- védelését szolgálja.

Az intézmény vezetése és érintett pedagógusa megfelelő információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről.

4. PROGRAMUNK ALAPELVE, CÉLJA, FELADATA

Alapelvünk:

A gyermek fejlődésének alapja a személyes, bensőséges kapcsolat, amely minden gyermeket megillet.

Elfogadó, testi- érzelmi biztonságot nyújtó, **játékosan tevékeny, szeretetre, bizalomra épülő** óvodai élet biztosításával, olyan személyiségjegyek, jártasságok, készségek, kompetenciák kialakítása, műveltségterületek közvetítése, melyekre építve értelmes -, tartalmas életvitel folytatására válhatnak alkalmassá a gyermekek.

A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember, joga, hogy elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen.

Alapvető célunk:

1. A gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatása, komplex hatások alkalmazásával és egyéni fejlesztéssel. A szociális képességek, **viselkedéskultúra**, kiemelt fejlesztése.
2. **Természetszerető, környezetvédő** ember személyiségének kialakítása.
3. Egészséges életet élő, **mozgást szerető** emberré nevelés.
4. Integráció, inklúzió és differenciálás- a másság elfogadása.

Nevelőmunkánk alapelvei:

- A gyermek, az egyén testi-, lelki szükségleteinek figyelembevétele, kielégítése, kompetenciájának megerősítése
- A játéktémák szabad megválasztása, gazdagítása;
- A gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret engedünk, ehhez kedvező feltételeket alakítunk ki.**
- A testi közelség, az elérhetőség állandó jelenléte és biztosítása;
- Folyamatos, rugalmas életritmus megteremtése;
- A gyermekek kívánságainak, ötleteinek figyelembe vétele;
- Az egyéni fejlesztés lehetőségeinek megteremtése;
- **A kulturált viselkedés és kapcsolattartás szabályainak megismertetése, gyakoroltatása;**
- Előítélet mentes viszonyulás, a másság elismerése, tolerálása;
- A felnőtt környezet pozitív modell szerepének, a nemek társadalmi egyenlőségének hangsúlyozása;
- Óvodai hagyományok ápolása;
- Gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek, felnőtt-felnőtt közötti pozitív érzelmi kötődések erősítése;
- A folyamatosság, a komplexitás, az integráció és differenciálódás szervezeti formáinak, kereteinek és tartalmának érvényesítése és továbbfejlesztése;
- **A falusi környezet nyújtotta sokszínű adottságok, élethelyzetek élményszerű megismerése, óvása;**
- **A mozgás** lehetőségének megteremtése;
- A családokkal való együttnevelő tevékenység tartalmas alakítása;

- A hátrányos, halmozottan hátrányos, a sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint a tágabb értelemben vett különleges bánásmódot igénylők, tehetségek nevelésére irányuló pedagógiai és igazgatási módszerek és tevékenységek folyamatos karbantartása.

Nevelőmunkánk feladatai:

A gyermekek mindenekfelett álló érdekét kívánjuk érvényesíteni.

Olyan biztonságos szeretetteljes légkör megteremtése, amelyben felnőtt és gyermek egyaránt jól érzi magát.

Arra törekszünk, hogy a gyermek testi és lelki szükségleteit kielégítsük.

Nyitott, segítőkész, elfogadó, természetes kapcsolatot alakítunk ki minden viszonylatban;

A nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy hangsúlyozottan kerüljenek felszínre és elfogadásra erkölcsi értékeink: becsületesség, igazmondás, segítőkészség, igazságosság, együttérzés, önmaguk és mások elfogadása, szeretet, tisztelet, megbecsülés.

Az egészséges én tudat erősítésével irányítjuk figyelmüket a közösség felé.

Megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek segítik a gyermekek önmegvalósítási, önérvényesítési törekvéseit.

Alkalmazzuk a gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszereket.

Lehetőséget adunk kreativitásuk, kezdeményezőképességük kibontakoztatásához.

A szükségletek ismeretében rugalmas, körültekintő szervezéssel változatos tevékenységi lehetőségeket kínálunk.

A játéktevékenység feltételeinek megteremtésénél a pszichikus funkciók mozgósítására törekszünk.

Fogalomhasználatunk a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodik.

Pedagógiai munkánk során építünk a gyerekek más forrásokból szerzett tudására.

Az óvodai élet minden tevékenységét úgy szervezzük, hogy az motiválja a gyermek szóbeli közléseit;

A napi tevékenységekben, játékban időt, lehetőséget biztosítunk a beszélgetésekre, kezdeményezően példát mutatunk az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatjuk a gyermekekkel.

Az ismeretszerzést is a kisgyermek eredendő kíváncsiságára, tevékenységi vágyára építjük;

A képességfejlesztés ütemét és tartalmát nem az életkorhoz, hanem az egyéni fejlettséghez igazítjuk;

Pedagógiai módszereket az aktuális tevékenységi forma sajátosságainak, céljainak és a gyermekek fejlettségének megfelelően alkalmazzuk.

Biztosítjuk az élmények sokféleségét, a kisgyermek érzelmi életének, értelmi képességeinek gazdagítására;

A gyermeket körülvevő felnőttek olyan magatartást, viselkedést, kommunikációs reagálást, tanúsítanak, amely a gyermek személyiségére példaértékűen hat és segíti a mintával való azonosulást igényét;

Lehetőség szerint használjuk a modern információfeldolgozási eszközöket.

A mindennapi testi-, lelki edzés lehetősége fejleszti a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességét, harmonikus fejlődését!

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, a hátrányok kiegyenlítésének elősegítése során, hogy gyermeki tartást, önállóságot, s ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermekeknek.

A gyermekközösség fejlesztése során – a szülőkkel együttműködve – végezzük nevelő munkánkat annak érdekében, hogy a gyermekek óvodáskor végére rendelkezzenek azokkal a képességekkel, melyek birtokában alkalmassá válnak a következő életszakaszra, az iskolai élet megkezdésére.

Csakis az egységesen elfogadott szokás és szabályrendszer, értékrend adhat biztonságot a gyermeknek és a felnőttnek egyaránt.

Önértékeléssel kapcsolatos pedagógusra vonatkozó elvárások:

Pedagógiai tevékenysége biztos szaktudományos és módszertani tudást tükröz.

Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramját és az intézménye pedagógiai programjának főbb tartalmait.

Ismeri és tudatosan alkalmazza a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket

Ismeri és tudatosan felhasználja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását.

Ismeri a nevelés/tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását. Fogalomhasználata szakszerű, az adott pedagógiai helyzethez igazodó.

Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket.

Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek fejlesztése

Terveiben szerepet kap a gyermekek motiválása, motivációjuk fejlesztése.

Tervező tevékenysége során a nevelési/tanulási folyamatba illeszti a szabad játékhoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzésen és egyéb tevékenységeken kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket.

Megtervezi a gyermekek, a csoportok értékelésének módszereit, eszközeit

Tervei készítése során figyelembe veszi az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, tanított gyermekek és csoportok fejlesztési célját

Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.

A gyermekek, optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési- tanulási-tanítási folyamatot tervez.

A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonja őket a nevelés- tanulás- tanítás tervezésébe.

Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát.

A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részeinek tekinti, és a megértést segítő módon reagál rájuk.

Felkelti és fenntartja a gyermekek érdeklődését

Feltárja és szakszerűen kezeli a nevelési / tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket.

Fejleszti a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremt

A nevelés / tanulás támogatása során épít a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira.

Nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt

Ösztönzi a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési /tanulási folyamatban.

Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhöz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosít.

Támogatja a gyermekek önálló gondolkodását, ismeri, és a nevelés- tanítási-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket

A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít.

Megalapozza, segíti, ösztönzi a gyermekeket a későbbi tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására.

Tudatosan alkalmazza a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket

Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, komplex személyiségfejlődését.

Tiszteletben tartja a gyermekek, személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket felelősen és elfogadóan viszonyul. a gyermekekhez.

Az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megismerteti a gyermekekkel az egyetemes emberi és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket

Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére

Felismeri a gyermekek személyiségfejlődési, - az esetlegesen jelentkező - tanulási nehézségeit, és képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni.

Felismeri a gyermekekben a tehetség ígéretét, és tudatosan segíti annak kibontakoztatását.

Az óvodapedagógus az általa nevelt, vezetett, fejlesztett gyermek- és gyermekcsoportok fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program sajátosságaira alapozza

Ösztönzi a gyermekek közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt.

Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értékként közvetíti a gyermekek, közösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait.

A gyermekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre neveli

Pedagógiai tevékenységében a nevelt gyermekek életkorából következő fejlődés lélektani jellemzőik ismerete tükröződik

Megteremti az általa irányított nevelési/tanulási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket.

Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit.

A gyermekek nevelése/tanítása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzetet teremt.

Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai - pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazza.

Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-tanulási- tanítási folyamatban célzottan alkalmazza, a fejlesztő és összegző értékelési formákat.

Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ.

Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít.

A gyermekeknek személyre szabott értékelést ad.

Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési /tanulási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a szülőkkel.

A gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak feladatainak kijelölésében.

Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére.

A gyermekek számára adott visszajelzései rendszeresek, egyértelműek, tárgyilagosak
Elősegíti a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését

Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál

A gyermekek nevelése /tanítása érdekében kezdeményezően együttműködik az óvodapedagógus társaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és a szülőkkel.

A gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg

Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására.

Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető

Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz.

Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi

A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő/ tanító munkát segítő munkatársaival, a gyermek fejlődését támogató más szakemberekkel

Fontos számára tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza

Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet vállal.

5. ÓVODAKÉP, GYERMEKKÉP, JÖVŐKÉP

Célunk: A gyermekek alapvető jogainak és szükségleteinek figyelembevételével olyan szeretetteljes nevelés biztosítása – az eltérő fejlettség elfogadása mellett -, melynek következtében a gyermekeink rendelkeznek az alábbi tulajdonságokkal:

- Vidámak, tudnak nevetni, felfedezni, csodálkozni,
- Érzelmileg gazdagok, kiegyensúlyozottak
- Figyelmesek, segítőkészek embertársaik iránt
- Kreatív gondolkodás jellemzi őket
- Kitartóak, önállóak
- Testileg edzettek

Intézményünk működési rendszere minden gyermek számára biztosítja tevékenységekhez való egyenlő hozzáférés esélyét.

Az óvoda tevékenység rendszerével nyitottabbá teszi a gyermekeket a világra. Közelebb hozza hozzájuk környezetük általuk is felfogható eseményeit, változásait. Megalapozza továbbfejlődésükhöz szükséges képességeiket, elindítja őket a szocializálódás útján.

A szociális funkció mellett vállalja és az adott életkorban optimálisan biztosítja a harmonikus személyiség életkor specifikus tulajdonságainak kibontakozását és megerősítését. Egy időben tudatosan alakítja a szociális és értelmi képességeket, mint a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételeit, az iskolai beilleszkedés és teljesítmény fontos feltételeit.

Intézményünk **humán és tárgyi környezete nagy részben biztosítja** a tevékenységek azon rendszerét, melyek hozzájárulnak a gyermekek **környezettudatos magatartásának kialakításához**.

Olyan nemzedéket szeretnénk nevelni, melynek az egészséges életmód, a természetvédelem, a kulturált viselkedés nem csupán nagy betűs plakát, hanem életmód!

Programunkkal biztosítani kívánjuk olyan tevékenységi rendszer kiépülését, melyben az élmények hatása dominál, a spontán, játékos tapasztalatszerzés, cselekvéses tanulás, felfedezés és gyakorlati probléma megoldás a gyermek kompetenciájának a fejlesztését szolgálja. Világunkban történő rohamos változások, a modern élet kihívásai egyre sürgetőbbé teszik a *gyermekek felkészítését az életre*. Egyre nagyobb felelősséget jelent a szülők és az óvodapedagógusok részéről megőrizni a gyermekkor nyugalmát, derűjét és ugyanakkor felvértezni a gyermekeket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak a világban. **A gyermekeknek nem az az igényük, hogy helyettük cselekedjünk mi felnőttek, hanem az, hogy engedjük őket cselekedni és önmagukat a maguk módja szerint kifejezni.**

Minden gyermek egyedi, egyszeri és megismételhetetlen személyiség, ezért tiszteletet érdemel, joga van megkapnia azt, amire fejlődéséhez szüksége van. Ennek a *fejlődésnek alapvető feltétele a gyermeki öröm*, melynek több forrása van: a mozgás, az esztétikum, a tudás, és legfőképpen a *szerelem*.

Minden gyermek a saját képességei szerint, annak figyelembevételével nevelhető, fejleszhető.

Nevelőmunkánk során arra törekszünk, hogy az óvodások okos szeretetben, érzelmi biztonságban, szabad, nyugodt légkörben, sok szép élménnyel gazdagodva élvezzék az óvodában töltött éveiket. Óvodáskorban a cél a játékos formában történő komplex készségfejlesztés, amely révén minden gyermek képessé válik az egész életen át tartó tanulásra. A gyermekek számára különösen fontos az élmény és az öröm hozzákapcsolása a tágabb értelemben vett tanulás folyamatához, a folyamatban való aktív részvétel lehetőségének biztosításával, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

A gyermekek számára legfőbb modell a felnőtt, kinek tevékenysége, beszéde, viselkedése példaértékű. Az óvodában folyó nevelőmunka során a feladat mindig az óvónőé, a kisgyermeké a lehetőség. Gyermekközpontú nevelésünk minden egyes gyermek személyiségének kibontakoztatására törekszik, tudatosan kerül a nemi sztereotípiák erősítését.

Véleményünk szerint a gyermek legyen

- egészséges, kiegyensúlyozott, önálló, alkalmazkodó,
- kapcsolatteremtő, barátkozó, érdeklődő, játékos, tevékeny, kreatív,
- empátikus, toleráns, segítőkész, céltudatos.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik.

KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

- ÉRZELMI BIZTONSÁGOT NYÚJTÓ, EGÉSZSÉGES, ESZTÉTIKUS KÖRNYEZET ALAKÍTUNK KI
- EMBER TISZTELETÉRE, TOLERANCIÁRA, ÖNÁLLÓ ÉLETRE, KULTURÁLT VISELKEDÉSRE NEVELJÜK GYERMEKEINKET
- MEGKÜLÖNBÖZTETETT ÉRZÉKENYSÉGGEL FOGLALKOZUNK A SZÜLŐKKEL!
- TUDUNK NEVETNI, FELFEDEZNI, CSODÁLKOZNI!
- AMI NEKÜNK A PROGRAM MEGSZABTA KÖTELESSÉG, AZ A GYERMEKNEK ÉLMÉNY, JÁTÉK!
- TARTALMAS, KÖRNYEZETTUDATOS MAGATARTÁSRA, NÉPI HAGYOMÁNYAINK TISZTELETÉRE NEVELJÜK GYERMEKEINKET
- TÖREKSZÜNK A LEGJOBB MINŐSÉG ELÉRÉSÉRE!
- KIALAKÍTJUK A HARMONIKUSAN SZÉP, ÉS GONDOZOTT ÓVODÁNKAT!
- TUDJUK, HOGY MIVEL TARTOZUNK MAGUNKNAK, A PROGRAMNAK, A SZŰKEBB, TÁGABB KÖRNYEZETÜNKNEK, AMELYBEN ÉLÜNK!

Óvodánk nevelési koncepciója biztosítja a nemzetiségek és migráns gyermekeknek az önazonosság megőrzését multi-és interkulturális nevelésen alapuló integrációs lehetőséget.

Önértékeléssel kapcsolatos intézményi elvárások:

- Az intézmény vezetése irányítja az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak koherens kialakítását.
- Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumai az intézmény működését befolyásoló mérési (az Eredmények értékelési területnél felsorolt adatok), demográfiai, és más külső mutatók (például szociokulturális felmérések adatai) azonosítása, gyűjtése, feldolgozása és értelmezése alapján készülnek. Ezek segítik az intézmény jelenlegi és jövőbeni helyzetének megítélését.
- A tervek elkészítése a nevelőtestület bevonásával történik, az intézmény munkatársainak felkészítése a feladatra időben megtörténik.
- Biztosított a fenntartóval való jogszabály szerinti együttműködés.
- Az éves munkaterv összhangban van a stratégiai dokumentumokkal. és a munkaközösségek terveivel
- Az intézmény stratégiai dokumentumai az adott időszak oktatáspolitikai céljaival összhangban készülnek.
- Az operatív tervezés a stratégiai célok hatékony megvalósulását szolgálja, és a dokumentumokban nyomon követhető
- A stratégiai tervek megvalósítása tanévekre bontott, amelyben megjelennek a stratégiai célok aktuális elemei. (Pedagógiai program, a vezetői pályázat, a továbbképzési terv és az ötéves intézkedési terv stb. aktuális céljai, feladatai.)
- Az intézmény éves terveinek (éves munkaterv, éves intézkedési tervek, a pedagógiai munka, tervezési dokumentumai, stb.) gyakorlati megvalósítása a pedagógusok, bevonásával történik.

- Az intézmény nevelési- tanítási céljai határozzák meg a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását.
  - Az intézményi pedagógiai folyamatok (például nevelési évre, gyermekcsoportra tervezett egymásra épülő tevékenységek) a személyiség- és közösségfejlesztést, az elvárt nevelési, tanulási eredmények elérését, a szülők, gyermekek és munkatársak elégedettségét és a fenntartói elvárások teljesülését szolgálják
  - Az éves tervek és beszámolók egymásra épülnek.
  - A nevelési év végi beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése.
  - A beszámolók szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez
  - Az óvodapedagógus, tervező munkája során figyelembe veszi az intézménye vonatkozásában alkalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt/tanított gyermekek és csoportok fejlesztési céljait
-
- A pedagógiai munka megfelel az éves tervezésben foglaltaknak, az esetleges eltérések indokoltak.
  - A teljes pedagógiai folyamat követhető a tevékenységi tervben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban
  - Az intézményi stratégiai alapidokumentumok alapján az intézményben belső ellenőrzést végeznek.
  - Az ellenőrzési tervben szerepel, hogy ki, mit, milyen céllal, milyen gyakorisággal, milyen eszközökkel ellenőriz.
  - Az intézmény azonosítja az egyes feladatok eredményességének és hatékonyságának méréséhez, értékeléséhez szükséges mutatókat.
  - Az ellenőrzések eredményeit felhasználják az intézményi önértékelésben, és a pedagógusok önértékelése során is.
  - Az értékelés tények és adatok alapján, tervezetten és objektíven történik, alapját az intézményi önértékelési rendszer jelenti.
  - Az intézményi önértékelési rendszer működését az intézmény vezetése irányítja, az önértékelési folyamatban a nevelőtestület valamennyi tagja részt vesz
  - Az intézményben folyó nevelési /tanítási munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó megfigyelési /mérési rendszer működik
  - A gyermekek értékelése az intézmény alapidokumentumaiban elfogadott, közös alapelvek és követelmények (értékelési rendszer) alapján történik.
  - Az intézményben a gyermeki fejlődést folyamatosan követik, a gyermeki fejlődést dokumentálják, elemzik, és az egyes évek értékelési eredményeit összekapcsolják, szükség esetén fejlesztési tervet készítenek.
  - Az óvodapedagógusok a gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolnak szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek.
  - Az intézmény stratégiai és operatív dokumentumainak elkészítése, módosítása során megtörténik az ellenőrzések során feltárt információk felhasználása
  - Évente megtörténik a helyben szokásos módon rögzített megfigyelési, mérési eredmények elemzése, fejlesztések meghatározása
  - Az intézmény a nevelési és tanulási eredményességről szóló információk alapján felülvizsgálja a stratégiai és operatív terveit, különös tekintettel a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására.

- A problémák megoldására alkalmas módszerek, jó gyakorlatok gyűjtése, segítő belső (ötletek, egyéni erősségek) és külső erőforrások (például pályázati lehetőségek) és szakmai támogatások feltérképezése és bevonása.
- A beszámolókból és az intézményi önértékelésben követhetők az eredmények (például egyéni fejlesztés).
- Támogató szervezeti és tanulási kultúra jellemzi az óvodát
- A gyermekek személyes és szociális képességeik felmérésére alkalmas módszereket, eszközöket, technikákat alkalmaznak az óvodapedagógusok az intézményben
- Az óvodapedagógusok módszertani kultúrája kiterjed a gyermekek személyes és szociális képességeinek fejlesztésére, és ez irányú módszertani tudásukat megosztják egymással.
- A fejlesztés eredményét folyamatosan nyomon követik, s ha szükséges, fejlesztési korrekciókat hajtanak végre.
- A fejlesztés megvalósulása nyomon követhető
  - az intézmény dokumentumaiban,
  - a mindennapi gyakorlatban (óvodai és óvodán kívüli tevékenységek).
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek mindegyikénél rendelkeznek az óvodapedagógusok megfelelő információkkal, és alkalmazzák azokat a nevelő, fejlesztő munkájukban.
- Az intézmény vezetése és érintett óvodapedagógusa információkkal rendelkezik minden gyermek szociális helyzetéről.
- Az intézmény támogatórendszerét működtet:
  - Felzárkóztatást célzó egyéni foglalkozást szervez.
  - Kapcsolatot tart fenn valamely szakmai támogató hálózattal
- Az önálló, cselekvéshez kötött tanulás támogatása érdekében az intézmény pedagógiai programjával összhangban történik a nevelési/tanítási módszerek, eljárások kiválasztása vagy kidolgozása és azok bevezetésének megtervezése
- A nevelhetőségi, tanulási nehézségekkel küzdő és sajátos nevelési igényű gyermekek megkülönböztetett figyelmet kapnak.
- Az óvodapedagógusok a tanuláshoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzéshez (pl. játékhoz) szakszerű útmutatást és megfelelő eszközöket biztosítanak, alkalmazva a nevelés-tanítás- tanulás módszertanát
- Az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés elmélete és gyakorlata a pedagógiai programban előírtak szerint a munkatervben szerepel, a beszámolókból követhető.
- Az óvodán kívüli tevékenységek (megfigyelések, stb.) alkalmával a gyermekek a gyakorlatban tevékenységhez kötötten alkalmazzák a téma elemeit
- Az óvodapedagógusok rendelkeznek a közösségfejlesztés folyamatának ismeretével, és az alapján valósítják meg a rájuk bízott óvodai csoportok, közösségek fejlesztését.
- A beszámolókból követhetők az alapelvek és a feladatok megvalósításának eredményei, különös tekintettel az intézményi hagyományok ápolására, a támogató szervezeti kultúrára.
- Az intézmény gondoskodik és támogatja az óvodapedagógusok, pedagógiai munkát segítőket, valamint a gyermekek közötti folyamatos információcserét és együttműködést
- Az intézmény közösségi programokat szervez.
- A szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben.
- Bevonják a gyermekeket, a szülőket és az intézmény dolgozóit a szervezeti, nevelési és tanulási kultúrát fejlesztő intézkedések meghozatalába.
- A részvétellel, az intézmény működésébe való bevonódással a gyermekek és a szülők elégedettek

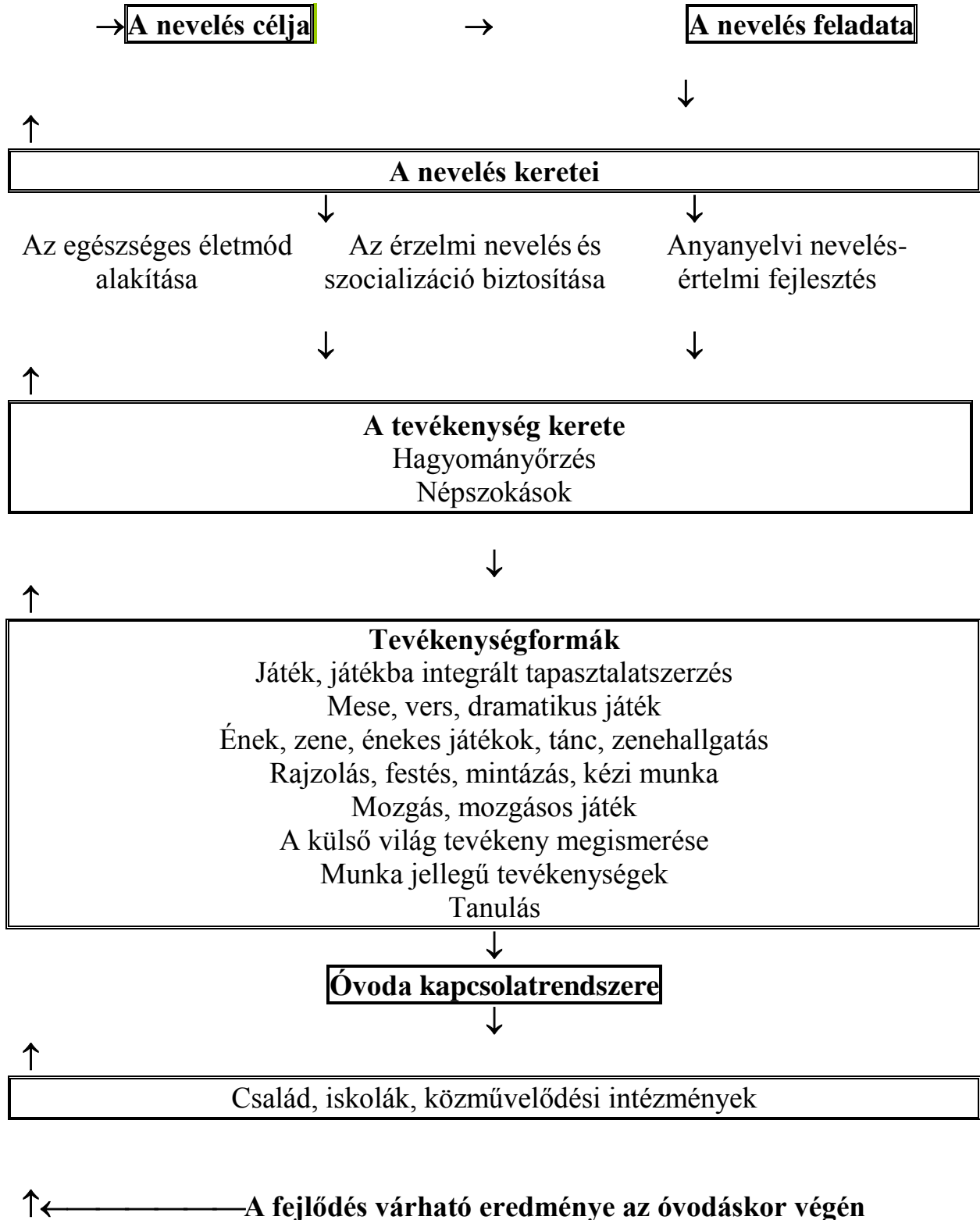

- Az intézmény pedagógiai programjának egyik prioritása a tanulás-tanítás eredményessége.
- Nyilvántartják és elemzik az intézményi eredményeket
  - helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérések eredményei
  - 6 éves kor után óvodában maradó mutatók, elégedettségmérés eredményei (szülő, óvodapedagógus, pedagógiai munkát segítők)
  - neveltségi mutatók
  - Az intézmény kiemelt nevelési céljaihoz kapcsolódó eredmények alakulása az elvártaknak megfelelő.
  - Az intézmény nevelési/tanítási célrendszeréhez kapcsolódóan a kiemelt eredmények dokumentálhatóak, és dokumentáltak pl. a beszámolóokban.
  - Az eredmények eléréséhez az alkalmazotti közösség nagy többsége hozzájárul.
  - Az intézmény rendelkezik valamilyen külső elismeréssel.
- Az intézmény vezetése gondoskodik a nevelési, tanulási eredményességről szóló információk belső nyilvánosságáról.
  - Az eredmények elemzése és a szükséges szakmai tanulságok levonása és visszacsatolása nevelőtestületi feladat.
  - A belső és külső mérési eredmények felhasználásra kerülnek az intézményi önértékelés eljárásában
- A gyermekek követésnek kialakult rendje, eljárása van.
  - A gyermekek további eredményeit felhasználja a pedagógiai munka fejlesztésére
  - Az intézményben a szakmai pedagóguscsoport együttműködése jellemző (egy szervezési egységben nevelő pedagógusok közössége).
  - Az óvodapedagógusok szakmai csoportja maga alakítja ki működési körét, önálló munkaterv szerint dolgoznak. A munkatervüket az intézményi célok figyelembe vételével határozzák meg.
  - Csoportok közötti együttműködésre is sor kerül az intézményben, amely tervezett és szervezett formában zajlik.
  - Az intézmény vezetése támogatja, ösztönzi az intézményen belüli együttműködéseket, és az intézmény céljainak elérése érdekében támaszkodik a pedagógusok munkájára.
  - A pedagógusok bevonásával történik a pedagógiai folyamatok megvalósításának ellenőrzése, értékelése.
  - A gyermekek nevelése/tanítása érdekében a pedagógusok kezdeményezően együttműködnek egymással és a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel a felmerülő problémák megoldásában
  - Az intézményben magas színvonalú a szervezeti kultúra és a szakmai műhelymunka.
  - Az intézményben rendszeres, szervezett a belső továbbképzés, a jó gyakorlatok ismertetése, támogatása.
- A belső tudásmegosztás működtetésében a pedagógusok komoly feladatot vállalnak
- Az intézményben rendszeres, szervezett és hatékony az információáramlás és a kommunikáció.
- Az intézmény él az információátadás szóbeli, digitális és papíralapú eszközeivel.
- Az intézmény munkatársai számára biztosított a munkájukhoz szükséges információkhoz és ismeretekhez való hozzáférés.
- Az értekezletek összehívása célszerűségi alapon történik, résztvevői a témában érdekeltek.
- A munka értékelésével és elismerésével kapcsolatos információk szóban vagy írásban folyamatosan eljutnak a munkatársakhoz
  - Az intézmény pedagógiai programjával összhangban a vezetés irányításával megtörténik a külső partnerek azonosítása, köztük a kulcsfontosságú partnerek kijelölése

- A külső partnerek köre ismert az intézmény munkavállalói számára
- Az intézmény az azonosított partnerekkel kapcsolatos tevékenységekről tartalomleírással is rendelkezik.
- Az intézmény terveinek elkészítése során egyeztet az érintett külső partnerekkel.
- Rendszeres, kidolgozott és követhető az intézmény panaszkezelése
- Az intézmény vezetése a jogszabályban előírt módon eleget tesz tájékoztatási kötelezettségeinek.
- Az intézmény a helyben szokásos módon tájékoztatja külső partereit (az információátadás szóbeli, digitális vagy papíralapú).
- A partnerek tájékoztatását és véleményezési lehetőségeinek biztosítását folyamatosan felülvizsgálják, visszacsatolják és fejlesztik
- Az intézmény részt vesz a különböző társadalmi, szakmai szervezetek munkájában és a helyi közéletben.
- Az óvodapedagógusok és a gyermekek részt vesznek a különböző helyi/regionális rendezvényeken.
- A pedagógusok és a gyermekek részt vesznek a különböző helyi/regionális rendezvényeken
- Az intézmény rendszeresen felméri a pedagógiai program megvalósításához szükséges infrastruktúra meglétét, jelzi a hiányokat a fenntartó felé
- Arra törekszik, hogy a megfelelő fejlesztés megtörténjen, és ehhez rendelkezésre álljanak a megfelelő tárgyi eszközök.
- Az intézmény az IKT eszközeit rendszeresen alkalmazza a nevelő-oktató munkájában, az eszközök kihasználtsága, tevékenységek alatt való alkalmazásuk nyomon követhető
- Az intézmény rendszeresen felméri a szükségleteket, reális képpel rendelkezik a nevelő-oktató munka humánerőforrás szükségletéről.
- A humánerőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat idejében jelzi a fenntartó felé.
- A pedagógiai munka megszervezésében, a feladatok elosztásában a szakértelem és az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap.
- Az óvodapedagógusok végzettsége, képzettsége megfelel a nevelő/tanító munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak.
- Az intézmény pedagógus-továbbképzési programját az intézményi célok és szükségletek, az egyéni életpálya figyelembe vételével alakították ki.
- A vezető felkészült a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzésének feladataira.
- Az intézmény vezetése személyesen és aktívan részt vesz a szervezeti és tanulási kultúra fejlesztésében.
- Az intézmény szervezeti és tanulási kultúráját a közösen meghozott, elfogadott és betartott normák, szabályok jellemzik.
- Az intézmény alkalmazotti közösségének munkájára, együttműködésére a magas szintű belső igényesség, hatékonyság jellemző.
- Az intézmény munkatársai gyűjtik és megosztják a jó tanulásszervezési és pedagógiai gyakorlatokat az intézményen belül és kívül
- Az intézmény számára fontosak a hagyományai, azok megjelennek az intézmény alapdokumentumaiban, tetten érhetők a szervezet működésében, és a nevelő-oktató munka részét képezik.
- Az intézményben dolgozók és külső partnereik ismerik és ápolják az intézmény múltját, hagyományait, nyitottak új hagyományok teremtésére
- A munkatársak felelősségének és hatáskörének meghatározása egyértelmű.
- A feladatmegosztás a szakértelem és az egyenletes terhelés alapján történik.

- A felelősség és hatáskörök megfelelnek az intézmény helyi szabályozásában (SzMSz) rögzítetteknek, és támogatják az adott feladat megvalósulását
- Folyamatosan megtörténik az egyének és csoportok döntés- előkészítésbe történő bevonása - képességük, szakértelmük és a jogszabályi előírások alapján
- Az intézmény munkatársai képességük szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztést.
- Az intézmény lehetőségeket teremt az innovációt és a kreatív gondolkodást ösztönző műhelyfoglalkozásokra, fórumokra.
- A legjobb gyakorlatok alkalmazására nyitott a testület és az intézményvezetés
- Az intézmény pedagógiai programja koherens a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramban foglaltakkal.
- A pedagógiai program a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-/tanulási feladatait, céljait
- Az intézmény folyamatosan nyomon követi a pedagógiai programjában foglaltak megvalósulását.
- Minden nevelési év tervezésekor megtörténik az intézmény tevékenységeinek terveinek ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési, intézkedési tervekben rögzítésre is kerül.
- A tervek nyilvánossága biztosított.
- A tervekben (éves munkaterv, továbbképzési terv, ötéves intézkedési terv) jól követhetők a pedagógiai program kiemelt céljaira vonatkozó részcélok, feladatok, felelősök, a megvalósulást jelző eredménymutatók.
- A humán erőforrás képzési és fejlesztési tervek elkészítése az eredmények ismeretében, azokra épülve, annak érdekében történik, hogy a munkatársak szakmai tudása megfeleljen az intézmény jelenlegi és jövőbeli igényeinek, elvárásainak.
- Az nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik

6. A PROGRAMUNK RENDSZERTÁBLÁJA

7. NEVELÉSI KERETEI

EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA, KÖRNYEZETVÉDELEM

Célok:

- Megfelelő életvitel, egészséges életmód iránti igény kialakítása,
- A gyerekek adekvát és rendszeres életritmus, megfelelő napirend kialakítása
- mozgást szerető gyermekké nevelés, a gyermekek egészséges életvitelének kialakítása,
- testi és szellemi fejlődésük elősegítése,
- gondozásuk, testi szükségletük kielégítése,
- kulturált étkezési szokások megalapozása,
- egészséges, korszerű táplálkozás elfogadása,
- higiénés szokások és szabályok kialakítása,

Feladatok, tartalom:

- A gyermekek **mozgásigényének** kielégítése;
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése;
- A harmonikus, összerendezett **mozgás** elősegítése;
- A gyermek egészségének védelme, edzése;
- Az egészséges életmód, helyes életritmus, táplálkozás, testápolás, öltözködés, egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- Biztonságos és egészséges környezet biztosítása, melyet a gyermek tisztel és bátran alakít.
- Szükség esetén megfelelő szakember bevonásával, speciális gondozó, prevenciós és korrekciós nevelési feladatok ellátása.

Egészséges óvodai környezet kialakítása:

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét.

Az óvoda egyik fejlesztési tere az **óvodaudvar**.

Óvodánk nagy, tágas füves udvarán nincs játszótér beépítve. Mindemellert van árnyékos, napos rész, ahol szívesen végeznek a gyerekek mozgásos tevékenységeket.

A több funkciót betöltő **csoportszobákat** alkalmassá tesszük a szabad játékra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre. Az alvásra és a pihenésre külön terem áll rendelkezésünkre.

A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele az ízlésközvetítés miatt, valamint a gyermekek jó közérzetének biztosítása miatt is fontos. A természetes világítás kihasználása céljából az ablakot szabadon hagyjuk, csak olyan függönyt használunk, ami nem veszi el a fényt.

Fűtés idején a száraz levegő enyhítésére párologtató edényt használunk. Erős napsütés esetén az altató termet sötétítő függönnyel védjük.

A többféle tevékenységhez csoportszoba részeket alakítunk ki.

Többek között mesesarkot, ami a személyes perceknek, napi meséléseknek, drámajátékoknak ad színteret. Az ének zenei fejlesztés a zenesarokban, mikro csoportban történik, ahol a „nótafán” jelöljük az aktuális dalokat, mondókákat. Van olyan csoportszoba rész, ahol a gyermekek összegyűjthetik a séták alkalmával talált „kincseket”.

Az **öltöző** az iskolával közösen használt folyosón van berendezve. Minden gyermeknek van külön ruha - és cipőtartó szekrénye vagy polca.

A folyosón a szülők részére van egy esztétikus hirdetőtábla, ahol csoportonként a heti tematikus tervet is megtekinthetik. Megfigyelési szempontjaink alapján tájékoztatjuk a szülőket, hogy gyermekük milyen eredményeket értek el. (Tudok cipőt kötni..stb.)

A **mosdó**ban megfelelő méretű eszközök segítik a szükségletek kielégítését. Minden gyermeknek van elkülönített törölközője, fogmosó felszerelése, fésűje.

A gyermekek által használt helyiségekben **vizuális jelek** segítik a szokások beidegződését.

A programhoz kialakítottunk szintén a folyosón egy olyan részt, szabad területet, ahol a „Nézzétek, milyen ügyes vagyok” kiállítjuk a gyermekek munkáit

Kiemelt feladatunknak tekintjük a környezetvédelmi szokások megerősítését és a környezettudatos magatartás kialakítását. Ezt részletesen a Környezetvédelmi programunk tartalmazza.

(pld. édes víz gazdaságos használata, csapok elzárása; folyékony szappan használata - csak egy cseppet használunk, csoportszoba rendszeres levegőztetése, levelek összegereblyézése, komposztálás, szelektív hulladék, - Teszedd mozgalomban való aktív részvétel -, valamint a hasznosítható anyagok, papír- és PET palack gyűjtése, meghibásodott tárgyak javítása.)

Az egészség megőrzés:

Az óvónő a gyermeket olyan gondoskodással veszi körül, hogy megnyilvánulásai figyelmet, elfogadást fejezz ki. Segíti a gyermeket olyan jártasságok és készségek megszerzésében, melyek az egyéni egészséggondozáshoz szükségesek. A gyermek életritmusát úgy alakítja, hogy az egészséges életmódjuknak megfelelő legyen, melyet a napirend rugalmassága és a kötetlenség is biztosít. A folyamatos játéktevékenység mellett azonos időpontban ismétlődik az étkezés, levegőzés, (séta, udvari játék), pihenés. A kiegyensúlyozott élettempó visszahat az életfolyamatokra. Az *egészséges táplálkozás* kielégítésére törekszünk. Az étkezésnél fontos az esztétikus terítés, ami önkiszolgálással, vagy naposi teendőkkel kell hogy megvalósuljon. A kulturált étkezési szokások kialakításához az ételek ízléses tálalása is szükséges. Az egészségügyi szokások megalapozása – testápolás, tisztaságigény – elengedhetetlen követelmény.

A gondozási műveletek során fontos, hogy bensőséges kapcsolat fejlődjön ki a gyermek és a felnőtt között, ami átsegíti az egyre önállóbb testápolási teendők végzésében. A gyermek öltözködése alkalmazkodjon a tevékenységéhez, a környezet hőmérsékletéhez. A **mozgás kielégítését a mindennapos testnevelés a mozgásos szabályjátékok a séták és a kirándulások teszik lehetővé. Ezek nem lehetnek azonban megerőltető, fárasztóak számukra, az életkori sajátosságokat szem előtt kell tartani. A gyermekek edzése érdekében feladatunk, hogy minél több időt töltsenek a szabadban, annyit mozogjanak, amennyire egyénileg szükségük van.** Az óvoda minden dolgozója szem előtt tartja azt a tényt, hogy csak az a gyermek érzi jól magát, akinek mozgásigénye kielégített. A gyermekek óvodába lépésétől figyelemmel kísérjük az egészségügyi állapotukat. Minden évben szervezünk védőnői szűrővizsgálatokat, a gyermekek testi fejlettségének ellenőrzésére, a rendszeres súly és magasságmérés, látás-, hallásvizsgálattal.

Az óvodában megbetegedett kisgyermekek megnyugtatóásával egy időben azonnal tájékoztatjuk a szülőket, ha erre nincs lehetőség, akkor az orvost.

Az egészségügyi szűrések során észlelt mozgásszervi problémák korrekciója illetve, a további állapotromlás kiküszöbölésének érdekében prevenciós céllal egyénre szabott fejlesztési módszerrel gyógy testnevelésben vesznek részt a rászoruló gyermekek.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére- sikerkritériumok

Önállóan használja a WC-t, vigyáz a mosdó rendjére
Önállóan mos kezet, használja a körömkéft
Önállóan mos fogat, a fogápoló szereket tisztán tartja
Szükség szerint használ zsebkendőt
Ügyel az étkező asztal esztétikumára
Helyesen használja az evőeszközöket
Szokásává vált a rendszeres, gondos tisztálkodás
Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyre rakja
Tiszteli és önállóan, bátran alakítja környezetét, anélkül, hogy kárt okozna benne
Ügyel saját külsőjére, melyben megjelenik a szépre, ízléses törekvés

ÉRZELMI- ERKÖLCSI NEVELÉS, ÉS A SZOCIALIZÁCIÓ BIZTOSÍTÁSA

Úgy gondoljuk, minél következetesebben törődünk a gyermekek értéktudatának formálásával, annál nagyobb a valószínűsége annak, hogy az óvodában kialakított magatartásformák meghatározói lesznek a majdani felnőtt korú gondolkodásuknak, tetteiknek.

Célok:

Változatos formában, kellő gyakorlással segíti a gyermeket az érzelmi, akarati, erkölcsi és szociális potenciájának tetőpontjára.

Nevelési cél, hogy a gyermekek az óvodapedagógusban és az óvodában dolgozóknál társra, ha kell, természetes támaszra találjon.

Barátságos, elfogadó légkörben, a pozitív viselkedésmintát követve, gyermekek értékeinek, jó tulajdonságainak kibontakoztatása, megerősítése.

Olyan viselkedési formák, jó szokások kialakítása, melyek későbbiekben alapszükségletként funkcionálnak.

Feltétlen cél, hogy igényné váljék a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor igénye szerint egyedül is tevékenykedhet.

A társas kapcsolatok pozitív alakulásának záloga a teljes körű tolerancia, a másság tisztelete, segítése és az együttérzés kinyilvánítása, a szülőföldhöz való kötődés, annak tisztelete.

A nehezen szocializálódó gyermekeket speciálisan, sajátos törődéssel, szükség szerint megfelelő szakemberek segítségével neveljük.

Feladatok, tartalom:

Kiemelt feladat a családokkal való együttműködés is, a családok segítése, erősítése, szokásaik megismerése, közelítése az óvodánk nevelési szokásaihoz.

A szocializálódás alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, közös feladatok és tapasztalási tanulási folyamatok.

- A kisgyermeknek meleg, befogadó, őket támogató, megértő, kölcsönös szeretetet sugárzó, biztonságot adó légkört biztosítunk;
- Átélt, közös élményekre épülő tevékenységeket szervezünk, a közösségi élet szokásainak kialakítása, a közösségi magatartás megalapozása érdekében;
- A kapcsolatteremtő és megtartó képességeket erősítjük, formáljuk, a személyes és társas kapcsolatok létrehozása érdekében;
- **Tudatosan alkalmazzuk a konfliktus-megelőzés módszereit, például a közös szabályalkítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.**
- A nevelési módszereink árnyalt, sokféle alkalmazásával ismertetjük meg a helyes erkölcsi elveket, értékeket;
- **Igyekszünk az egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremteni.**
- **A gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük.**
- Pozitív mintaadó szereppel segítjük a gyermekeket az eltérő képességű, tulajdonságú és viselkedésű társaik elfogadásában;
- A szükséges szabályokat, korlátokat úgy alakítjuk, hogy az adott korosztály meg tudja felelni az elvárásoknak;
- A közösségi élet szokás- és szabályrendszerét úgy fogalmazzuk meg,
- **Tudatosan alkalmazzuk a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program során.**
- Hogy minden gyermek számára érthető és elfogadható legyen;
- Az érzelmi kötődéseket felnőtt-gyermek viszonylatban a személyes bánásmód és törődés erősítse;
- Sokféle választási lehetőséget biztosítunk a gyermeki tevékenységek közben, hogy képessé váljanak az önálló döntések meghozatalára és a változtatásra;
- Olyan élethelyzeteket teremtünk, amelyek az alapvető illemszabályok, kulturált viselkedés megismerésére és gyakorlására ad módot, pl. köszönés, kapcsolat felvételi módok, megköszönés, megszólítás, tudakozódás, kérdés, véleménynyilvánítás, figyelmesség, lemondás, igazságosság, együttérzés.....
- **Használjuk a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. Lehetővé tesszük a helyes viselkedési normák, a mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, együttműködés megismerését.**

A fejlesztés feltételei, gyakorlata

A gyermekek érzelmi életének gazdagítása, közösségi magatartásuk megalapozása az óvodai élet egészét átszövő feladat. Elsődlegesen játékokban, játékkal, játékokon keresztül biztosítható fejlődésük és fejlesztésük.

A játékfajták közül különösen a szerep-, a szabály-, és a versenyjátékok azok, amelyek feltételezik a játszótársak egymáshoz való alkalmazkodását, a társas együttműködést, a szabályok betartását.

A családokkal való együttműködés fontos segítség a gyermekek óvodai életbe történő beilleszkedésében.

Az óvoda elfogadtatása, a társas viselkedés új rendjével való ismerkedés nagy gondosságot, odafigyelést, megértést, türelmet igényel, és későbbiekben a gyermek - szülő- óvónő kapcsolatának meghatározója is.

Óvodánkban biztosítjuk, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodai élettel. A csoportban dolgozó óvónők, dajkák együttes, állandó jelenléte is segíti a gyermekek

beilleszkedését. A tervezett szokásoknak megfelelően a gyermekek egyéni képességeit, tempóját és szokásait figyelembe véve, érzelmi megerősítéssel, játékos gyakoroltatással végzik az óvodai élet tevékenységeit.

A gyermekek tevékenységéhez az óvónő biztosítson nagy szabadságot, a határok pontos megjelölésével, az óvónő röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazza meg amit akar, vagy amit nem akar. Törekedjen az értelmes, okos fegyelmezettségi szint kialakítására.

A közösségi élet szabályainak elfogadását az óvónő gyermeket megértő és igényeit is figyelembe vevő viszonyulása segíti. A humor feloldó hatása is jó segédeszköz a kapcsolatok alakulásában és ápolásában.

Óvodánkban a csoportok közötti együttműködés is fontos nevelő hatású. Szervezünk tevékenységeket, programokat az azonos korú gyermekeknek is, mint pl. színház, mozi látogatás, séta, kirándulás, és ünnepi alkalmak.

Az ünnepi előkészületekben, az ajándékkészítésben a gyermekek legyenek aktív résztvevők. Ilyenkor kerüljük a gyermekeket megterhelő szerepeltetést.

Nevelőmunkánk egészében éreztetjük a gyermekekkel, hogy a csoport tagjai egyénenként is fontosak számunkra.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye óvodáskor végén- sikerkritériumok

Ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez.

Igényévé vált a viselkedés és helyes cselekvés szokás- szabályainak betartása.

Társait figyelmezteti a szabályok megszegése esetén

A felnőtt kérése nélkül is segít társainak

Konfliktus helyzetekben társaikkal egyezkedik.

Érdeklődik társai, barátai iránt, ha óvodán kívül találkoznak szeretettel, köszönti őket.

Szociálisan éretté válik az iskola- előkészítés során az iskolába lépésre

Képes nyugodtan ülni, figyelmesen meghallgatni a felnőttek, gyermekek közléseit

A közösségért szívesen dolgozik, bízik önmaga képességeiben

Ismeri saját képességét, tudja értékeit, de azt is meg tudja fogalmazni, mik a hiányosságai.

ANYANYELVI- ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSULÁSA

Célok:

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció formáinak kialakítása.

A gyermek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása.

A gyermek eredendő kíváncsiságára és tevékenységi vágyára épülő, világot megismerni akaró képességei fejlesztése, a cselekvés és a beszéd útján.

Feladatok, tartalom:

- Az óvodás gyermek értelmi képességei, érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, gondolkodása leginkább a játék során fejlődik és fejleszthető;

- Biztosítani kell, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez mértén fejlődhessen;

- Tapasztalás segítségével bővüljenek ismereteik és szilárduljanak emlékképeik;

- Az emlékezet működtetésével váljanak képessé bonyolultabb gondolkodási műveletek végzésére és árnyalt mondatfűzésre;
- A valós világ megismerése során legyen alkalmuk az érzékelés változatos formáját alkalmazni;
- A gyermekek spontán szerzett ismereteit, élményeit az óvónő használja fel rendszerezésre, pontosításra, bővítésre, élményeit, érdeklődését, kérdéseit mindig kövesse pontos válasz, reagálás.
- beszédhibával küzdő gyermekek logopédiai terápián vesznek részt, valamint egyénre szabott fejlesztésben részesülnek.

A fejlesztés feltételei, gyakorlata

Óvodáskorban a gondolkodás és a beszéd szinkronban fejlődik.

A környezet hatásai számtalan kérdésre ösztönzik a gyermeket. Tevékenységeik során a különböző élethelyzetekben megismerik a tárgyak, jelenségek nevét, milyenségét, történések idejét, egymáshoz való viszonyulásukat. Felfedeznek hasonlóságokat, különbözőségeket, összefüggéseket.

Az értelmi fejlesztés szemléletes cselekvő formában, állandó beszédkíséréssel valósulhat meg hatékonyan. Szerezzenek tapasztalatokat, sokrétű érzékelés formájában. Kérdéseikre, felvetéseikre tömör, egyszerű választ kell adni. Önmaguk is hozzanak egyszerű ítéleteket, mondjanak véleményt.

Fontos tudni, hogy az egyénenkénti különbségek hatása nem okozhatja egyetlen gyermekben sem a sikertelenség, a kudarc érzését. Segíteni kell a megélt élmények, tapasztalatok feldolgozását, rögzítését.

A különféle tevékenységi formákat kísérje beszéd, amely az óvónő részéről minta értékű legyen.

Szakemberek által készített Olvasás-írás előkészítése szakanyag alkalmazása (TÁMOP 3.3.8.)

A beszédfejlesztés az egész óvodai nevelést átfogó feladat. Az óvónőnek ismernie kell a gyermek beszédállapotát.

A játék oldott légköre a gyerekekben feloldja a beszédgátlást, ezáltal élénk, interaktív, kommunikatív kapcsolatba kerülnek egymással és a felnőttel.

Tudatosan törekedjen arra, hogy: -

a gyerekek kérdéseire mindig válaszoljon;

tegyen fel ő is kérdéseket;

- tapintatosan segítse a beszédhibás gyermekek fejlődését;
- fordítson figyelmet a gátlásos gyermekekre;
- empátiával törekedjen a szóbeli aktivizálásra;
- alkalmazza a nyelvi játékokat;
- kérdéskultúrája a gyermeket gondolkodásra készítse.

A fejlődés és a fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére-sikerkritériumok

Megfogalmazza gondolatait, bátran kérdez;

Az összefüggéseket felismeri, szóban kifejezi;

Ismereteit alkalmazza, probléma felismerő- és megoldó;

Önértékelése reális, saját tevékenységeit ellenőrzi;

Figyelme tartós;

Az óvodai érintkezés normái szerint használja az udvariassági formákat
Képes az információk felfogására /érzékelés, észlelés, figyelem/, megtartására
/rögzítés, felidézés/, feldolgozására /gondolkodási műveletek, fantázia, képzelet/;
Képes ismereteit, élményeit szóban kifejezni, kérdéseit pontosan megfogalmazni;
Szívesen, és nyelvtanilag helyesen beszél;
Emlékezete megbízható;

8. TEVÉKENYSÉGEK

8.1. JÁTÉK

Célok:

Megfelelő feltételek biztosításával, a gyermeki szabadság, önállóság és kezdeményezőkézség tiszteletben tartásával, a gyermekek szabad képzettársításával, egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása. A tapasztalatok, élmények többszöri átélésével, önmaguk, a tárgyi világ és az emberi kapcsolatok megismerésének elősegítése.

Feladatok:

- Különböző játékfajták segítsék érzelmi életük, és értelmi képességeik gazdagítását;
- Fejlessze a gyermekek mozgását, ügyességét;
- Adjon lehetőséget önmaguk kipróbálására;
- Segítse a közösségi- és viselkedési szabályok elfogadását;
- Valódi örömforrás és feszültségcsökkentő hatású legyen;
- Fejlessze a kommunikációs- és beszédkészséget.

A megvalósulás folyamata, tartalma:

Az óvodapedagógus biztosítson élményeket a játékhoz.

A csoport helyiségeinek, az udvarnak szabad átrendezésével teremtsen helyet a különböző játékfajtáknak. Legyen lehetőség kuckók, zugok leválasztására, elbújásra, elvonulásra, vagy kisebb csoportokban való tevékenységekre.

A gyermek szerepjátékához önállóan szervezhesse meg a szükséges átrendezést.

A nap nagy része játékkal teljen érkezéstől, távozásig. A játék ideje alatt végezhető egyéb tevékenységekhez az állandó helyeket is nagyon átgondoltan kell kialakítani.

A tevékenységekhez szükséges eszközök álljanak rendelkezésre a tevékenység helyén. A gyermekek a nap folyamán átválthatnak mások, őket érdeklő tevékenységekre, helyszínekre, az eszközöket szabad fantáziájuk szerint használhatják.

A sokszínű játékhoz nagyon változatos anyag-, eszközkészletet kell biztosítani. A gyermekeknek sok többfunkciós játékeszköz, változatos anyagkészlet, kiegészítő szükséges a szerepjátékhoz, építő-, konstruáló játékhoz. A játékok és az anyagok elérhető helyen legyenek elhelyezve.

A közösen elkészített játékeszközök, az alkotás örömeinek átélése fokozza a játékkedvet.

A játék tükröként adja vissza a gyermek érzelem- és gondolatvilágát, a felnőtt világból átvett benyomásokat. Időnként megjelennek a negatív viselkedésminták vetületei. Arra kell törekedni, hogy a szabadság határai addig terjedjenek, amíg a másik gyermek érdekei nem

sérülnek. Az agresszivitásnak és rongálásnak nem adhatunk teret. Más, a gyerek számára érdekes játéktéma-, helyszín-, eszköz ajánlásával próbáljuk meg figyelmét átirányítani. Ha az önállóság, önkéntesség, kezdeményezés lehetősége a játékban biztosítva van, akkor a gyermekek a környezetükben lévő eszközöket, tárgyakat élénk fantáziával felhasználják. Ezzel tapasztalataik gazdagodnak és játékuik is színesedik, tartalmában bővül.

Az óvodapedagógus ajánlott szerepe a játékban

Az óvónő teljes jelenlétével, minden tevékenységével példa a gyermekek számára. Ez a játékban nem a játszani tanítást jelenti, de törődésével, szociális érzékenységével mintául szolgál.

Az érzelmek motiválnak, aktivizálnak, ezért kiemelkedő az élmények szerepe. Az ebből fakadó játék öröme a valós öröm, és nem az óvónő által meghatározott, megrendezett, vagy megkívánt játéktéma szabályos végigjátszása.

Az egyéni bánásmód alkalmazása minden gyermek felé szükséges. Ennek színvonalát meghatározza az óvónő empátiás készsége. Legyen állandóan nyitott a gyermek kommunikációs jeleire és ezekre reagáljon. Élje bele magát a gyermek lelkiállapotába, gondolkodásába, viselkedésébe, a játék során megjelenő élethelyzetekben. Érdeklődéssel, elismeréssel kísérje a gyermekek ötleteit, kezdeményezéseit, kapcsolatait. Segítse a gyerekek egymáshoz való kötődését. Engedje a gyermekek egyéni konfliktusait megoldani, próbálkozhassanak a társakkal szembeni érveléssel, önmaguk megvédésével, egymás közti megegyezéssel. Lehetőleg csak "vészhelyzetben" avatkozzon be, de próbálja megérteni a konfliktust okozó gyermekek szándékát, belső indítékait is. Szorongó, vagy agresszív gyermeknek nyújtson biztonságot, védelmet, mert magatartásának indítéka negatív élmény is lehet. Szerepek szétosztásánál segítse a félénkebb, háttérbe húzódott gyermekeket is, ne engedje őket kedvezőtlen helyzetbe jutni. Ha a játékot mindenképpen szükséges befejezni, tapintatosan, időt adva szervezze és segítse azt. Különösen a legkisebbek esetében érvényesüljön az egyéni bánásmód, a testközelség, az érintési igény kielégítésében, mivel erősen igénylik az együttműködést jelző érintést, simogatást.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére-sikerkritériumok

- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz;
- Játék helyzetben újra alkotja a felnőttek tevékenységét;
- Társaival a játék során cselekvéseit összehangolja;
- Barkácsolás természetes része a szerepjátéknak;
- A játékhoz készített eszközöket felhasználja további játékaik során;
- Képes megérteni és elfogadni játszótársai elgondolásait;
- Le tud mondani egy-egy kedves játékszerről;
- Képes szerepvállalásra és a szerepek elosztására;
- Képes szerepjátékok megszervezésére, az ahhoz szükséges játékszerek kiválasztására;
- A játéktémát napokon keresztül folytatja társaival;

A 3-4 éves kor gyakorló játékaik fejlődjenek 5-6 éves korra szerep- és konstrukciós játékká, 6-7 éves korra bővüljön játékformájuk szabályjátékkal.

8.2. MUNKA - MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

Célok:

Az óvodai élet, az életre való felkészítés szerves része, az önállóság, az öntevékenység lehetőségeit rejti magában, mely során készségek, tulajdonságok kialakulnak, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességérzetüket.

Feladatok:

- A munka és munkajellegű tevékenységek során fejlődjön kitartásuk, felelősségtudatuk, türelmük, céltudatosságuk;
- Szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket;
- Az egyes munkafajták fokozatosan kerüljenek bevezetésre, majd váljanak rendszeres, folyamatos tevékenységgé;
- Becsüljék meg mások munkáját;
- Fejlődjön egymáshoz való alkalmazkodó képességük;
- Alakuljon a gyermekekben az esztétikus, környezet iránti igény;

A megvalósulás folyamata és tartalma

A folyamatos napirend, a játék kötetlensége és nyitottsága kedvez az önállóság fejlődésének. Megnövekszik az önkiszolgálás és az egyéni megbízások szerepe.

A felnőttek mintaadó szerepe fontos az eszközök használatának elsajátításában, a munkafázisok sorrendiségének megismertetésében.

Az óvónő a gyermekekkel együttműködve folyamatosan értékeli a gyermeki munkákat, és törekszik arra, hogy mindig a pozitív értékelés kerüljön előtérbe.

Óvodáskorban a legjelentősebb munkajellegű tevékenység az önkiszolgáló munka, a saját magukkal kapcsolatos tevékenységek; - testápolás, étkezés, öltözködés, környezetük rendben tartása.

Óvodánkban a mindennapi (játékok elrakása, teremrendezés, növények gondozása) és alkalmasszerű (évszakokkal, ünnepekkel kapcsolatos megbízások) munkajellegű tevékenységekben a gyermekek önként, egyéni fejlettségeik, képességeik szerint kapcsolódnak be.

A naposi munka bevezetésére akkor kerülhet sor, ha a gyermekek az önkiszolgálást készségszinten végzik.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végén- sikerkritériumok

Szeret a gyermekekkel közösen dolgozni
Örül, ha a kötelességét teljesíti
Önállóan, igényesen végzi a naposi munkát.
Szívesen vállalkozik egyéni megbízások elvégzésére
Szívesen közreműködik a növények és állatok gondozásában
Örömmel segít a kisebbeknek
Ügyel saját személye és környezete rendjére

Részt vesz az udvari munkában

A barkácsoláshoz használt eszközöket, anyagokat gondosan rakja el;

Aktívan vesz részt a teremrendezésben

8.3. A TEVKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Célok:

Az óvodai tanulás komplex módon, tapasztalatokra épülve a cselekvés során a gyermekek kompetenciáinak a fejlesztését szolgálja. Mindenféle ismeretforrás valódi örömforrás legyen a kisgyermek életében, mivel értelmének megnyitása elsősorban érzelmein keresztül lehetséges.

A tanulás folyamatában fejlődjön megismerési képességük, alakuljon képszerű, szemléletes gondolkodásuk, fejlődjön a beszédészlelés, a beszédértés, szóbeli kifejezőképességük, problémamegoldó gondolkodásuk.

Feladatok:

- Cselekvésre, szemléletes helyzetben szerzett konkrét tapasztalatokra épüljön;
- A tanulás irányítása gyermekközpontú legyen, a gyermek szükségleteihez igazított;
- A tanulás elsősorban a játék keretében, illetve a játékos tanulás-tanítás folyamatában valósuljon meg;
- A tanulás tegye lehetővé, hogy a gyermek egyéni képességszintjének megfelelően önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön;
- A kisgyermek fejlesztésének tartalmi eszközei komplex módon érvényesüljenek, a foglalkozási ágak téma- és tárgykörönkénti koncentrációjával a gyermekek komplex ismeretekhez jussanak;
- **Építünk a gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára, igyekszünk fenntartani érdeklődésüket.**
- A gyermekkutató kíváncsiságának és új iránti fogékonyságának fenntartásával, a tudás, a tanulás utáni vágy felébresztésével váljon alkalmassá az iskolai élet megkezdésére;
- A hátrányok leküzdésére a fejlődésben elmaradt szint emelésére, nehézségek kiküszöbölésére egyéni fejlesztést alkalmazunk.
- az SNI-s gyermekek befogadása, esélyegyenlőségük feltételeinek a biztosítása.

Követendő módszerek a tevékenységekben megvalósuló tanuláshoz:

A módszerek megválasztása minden esetben alkalmazkodunk a gyermekek testi-lelki állapotához, életkori sajátosságaihoz, érdeklődésükhöz és kíváncsiságukhoz. Támaszkodunk a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágára, biztosítsa a felfedezés lehetőségét, annak örömet.

Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtatjuk előzetes terveinket.

Törekszünk minél változatosabb módszereket, technikákat alkalmazni és azt mindig az adott szituációnak megfelelően kombinálva.

Ilyen módszerek lehetnek:

- Játékosság (egyik legfontosabb)
- Felfedezés, ráébredés lehetőségének biztosítása;

- Séták során a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés alkalmazása;
- Megfigyelés, beszélgetések,
- Spontán szerzett élmények figyelembevétele;

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez:

Alkalmazzuk a differenciálás elvét. Mindig a konkrét, jó cselekedetet emeljük ki. Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

Nyilvántartjuk

- **helyben szokásos megfigyelésen, vagy más alapon megszervezett mérési eredményeinket**
- A gyermekek boldog, önfeladt viselkedését a dicséret, a bátorítás, a pozitív megerősítés eredményezi.
- A gyermekek értékelése során törekszünk mindennap arra, hogy mindegyik gyermek kapjon valamilyen pozitív megerősítést tevékenysége során.
- Jutalmazásnál -a tárgyi jutalmazást kerülve - alkalmazzuk az alábbi módszereket:
  - Szóbeli dicséret a csoport és a szülők előtt egyaránt;
  - Simogatás, testközelség;
  - Különböző gesztus, pillantás, mimika, mely a nemkívánatos magatartás megszüntetésében is segítsen;
- **A büntetést teljes mértékben kerüljük a tanulás folyamatában**, mivel az visszaszorítja a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését; a motivációt.
- Törekszünk arra, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki szellemi értékeit, ugyanakkor tudja azt is, melyek a hiányosságai.

A megvalósulás folyamata, tartalma

A szabadon választott játék óriási információhalmazt tartalmaz, amelyből a gyermek mindig azt az egységet választja ki, amelyre az adott játék során szüksége van. Egy idő után az ismeretek spontán beépülnek a rendszerbe, felidézhetőek és felhasználhatóak lesznek azonos, hasonló és eltérő szituációkban is. A gyermek tanul, igyekszik felhasználni a tapasztalataiból mindazt, ami számára fontos, ami eredményt, sikert hoz, amiért dicséretet kap, aminek hatására jól érzi magát, barátokat szerez.

A játék során megszerzett tapasztalatok jó alapul szolgálnak a foglalkozások felépítésére, ahol ezeknek a mozaikszerű benyomásoknak az élethelyzetek köré rendelésére kerül sor. Jó lehetőséget ad a próbálkozva felfedező tanulás az "aha" élmény átélésére, s mindez érzelmi többlettel tartósan rögzíti a felismeréseket, benyomásokat.

Az oldott, derűs légkörben a gyermek másik társa kérdéseiből és az arra adott óvónői válaszokból is tanul.

Fontos, hogy a gyermekek egyénenként sok pozitív megerősítést kapjanak nem általános formában, hanem a konkrét cselekedetek, teljesítmények, differenciált, árnyalt értékelésén keresztül.

Az elmélyült tevékenységekhez nyugodt légkört és környezetet teremt, például a csoportszoba elrendezésével. A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítja a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét.

Az óvodapedagógus által irányított célzott megfigyelések, a kirándulások, a séták alkalmával, és a szervezett foglalkozások keretében valósulnak meg.

Ezek segítik a gyermekeket a körülvevő környezet jelenségeinek megértésében.

A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz, vagy újat kezdenek. Munkaformaként alakíthatók egyéni, - mikro, - makro - csoportok, az adott helyzethez alkalmazkodva.

Az egész csoportot érintően egyetlen egy napon borul fel ez az alapelv, amikor az óvónő szervezett mozgástevékenységet tart a csoportszobán kívül. Óvónői, de gyermeki kezdeményezésre is létrejöhet olyan játékos tanulási szituáció, amelyben a gyerekek érdeklődésüktől függően vesznek részt. A szervezett tanulási szituáció megvalósulhat kötött és kötetlen keretek között is. A kötetlenség csak a gyermekre vonatkozik, az óvónő részéről feladatának minőségében nem jelent változást. A szervezett tanulás időkerete a legnagyobb esetben se legyen több napi 60 percnél.

Óvodánkban kötött foglalkozási forma is szervezhető az iskolába menő korosztály számára. Ez számtalan probléma- és feladat megoldási lehetőséget ad a gyermekek számára. Az iskolakötelesektől elvárjuk a megkezdett tanulási tevékenység befejezéséig tartó aktív részvételt. Szándékos figyelmük tartson legalább 10 percig.

Az óvónő a tanulási szokásokat úgy alakítja, hogy egy gesztus, tekintet, egy átrendeződés, egy kérdés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében. Differenciált értékelésével segíti az önértékelés fejlődését.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végére- sikerkritériumok

Az egyszerű feladatokat megérti;

Kivárja, amíg rákerül a sor;

Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt;

Feladatai végrehajtásában kitartó;

Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő

Él benne az iskola és a tanulás utáni vágy;

Tevékenységének eredményét reálisan értékeli;

Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidezésére;

Munkatempója, feladattartása életkorának megfelelő;

Tud alkalmazkodni a tanulászervezési formáihoz, betartja a kialakított szabályokat.

-

8.4. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK

Célok:

A gyermeki személyiség és az egyénre jellemző természetes mozgások fejlesztése játékos formában. A gyermek testi képességeinek - erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség - fejlesztése, a mozgáskoordináció alakítása. A gyermeki személyiség akarat tulajdonságainak fejlesztése.

Feladatok:

A gyermekek természetes mozgásszükségletének kielégítése a megfelelő szervezeti formák megteremtésével. A mozgás célzott fejlesztése és a mozgásműveltség fokozása.

A megvalósulás folyamata és tartalma

Sajnos egyre több az a gyermek, akinél beszűkül a mozgástér, csökkennek a mozgástapasztalatok, holott óvodáskorban legnagyobb a mozgásvágya, mozgásaktivitása. Nem szabad hagynunk, hogy éppen ebben az időszakban, - mikor a mozgásos cselekvések a legintenzívebben fejleszthetők - elmaradjanak a kellő ingerek. A rendszeres mozgás kedvezően befolyásolja a szervezet növekedését, elsődleges szerepet játszik az egészség megóvásában, és hatására fontos személyiségjegyek alakulnak, erősödnek meg. Fontos, hogy a gyerekek naponta a lehető legtöbb időt szabadban, mozgással tölthessenek.

A mozgás öröm és szükséglet a gyermek számára, a szellemi fejlődéssel is szoros kapcsolatban áll és azzal összhangban fejleszthető.

A mozgásról szerzett pozitív élmények megerősítésével érjük el azt, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a rendszeresen végzett, sokirányú, szabad és szervezett keretek között végrehajtott mozgásokban.

A gyermekek fejlesztésénél figyelembe kell venni egyéni adottságaikat és képességeiket, mindennek a fokozatosság elvével kell együtt járnia.

Nem erőltetjük a gyermekeket az együttmozgásra, de bátorítjuk, buzdítjuk őket, hogy ezt megtegyék.

A foglalkozás fokozatos bevezetésével célunk az, hogy a gyermekek belső igényéből fakadjon a mozgás pozitív érzelmi töltöttsége, megerősítése.

A foglalkozásokon elsősorban a testnevelési játékok, a játékos utánozó mozgások dominálnak.

A mozgásfejlesztő foglalkozásokon a részvétel kötelező, de nem kényszeríthető.

A gyermekeknek a befogadástól kezdődően az óvónő lehetőséget teremt az együttmozgásra.

Anyaga lehet: gimnasztikai gyakorlatok - zenére is - mozgásos játékok, lazítások, - relaxálás. /Ehhez megfelelő képzésen is részt vettek óvodapedagógusaink, mellé anyagaink, kazettáink vannak (pl. Vitamintorna)/ E tevékenységben való részvétel szabadon választható, ebből fokozatosan válik ki a heti 1 kötelező foglalkozás.

A testnevelés döntő feladata a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása és a mozgásigény sok játékkal és egyéb természetes mozgással történő kielégítése.

A foglalkozás keretei között olyan tervszerű, rendszeres ráhatásra kell törekedni, hogy a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával, a személyiség sokoldalú képzettségével, a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakozását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálja.

Fontos a mozgásfejlesztő játékok alkalmazása és lehetőségeinek kihasználása. E játék során meg tanulnak a gyermekek egymás testi épségére vigyázni, más sikereinek örülni. Így ügyesednek, önbizalmuk nő és megalapozott bátorságra tesznek szert. Ezek a játékok hozzászoktatják őket a szabályok betartásához, az önuralomhoz, a kudarc elviseléséhez is.

Az óvónő alkalmazkodják a gyerekekhez. Adjon lehetőséget, hogy az adott gyakorlatot ki-ki a saját képességei szintjén hajtsa végre. Értékelje a gyerekek teljesítményét, mutasson gyakorlati példát a pontos végrehajtásra. Kerülje a felesleges várakoztatást, mindig, minden gyermeknek legyen módja tevékenykedni. A verbális fejlesztés, azaz a beszéd észlelése és értése kitüntetett szerepet kap a mozgásfejlesztés folyamatában. A szabad mozgásban és a foglalkozásokon előforduló valamennyi új szó, kifejezés a gyermekek szókincsét bővíti. Az irányok és a testrészek nevei mozgással egybekötve vésődnek be a leghatékonyabban, így jól segíti a testséma, térérzék, formaérzék fejlesztését is.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére- sikerkritériumok

Képes babzsákkal a fején egyensúlyozó járásra vízszintes padon;
Képes rövidebb távon egyenletes iramban futni;
Versenyjátékokban betartja a szabályokat;
Képes ütemtartással járni;
Két testfél mozgása összerendezett, labda kezelése biztos
Képes egykezes felsődobással célba dobni;
Egyensúlyérzéke kialakult (egy lábon ugrálás, egyensúlyozás)
Szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban;
Képes pár mozgásos játékot (futó-, fogójáték) irányítás nélkül játszani;
Képes a térben tájékozódni, ismeri az irányokat.

8.5. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Célok:

Pozitív érzelmi viszonyok kialakítása a szűkebb és tágabb természeti, emberi, tárgyi környezet felfedezése során. Változatos tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával a gyermekek egyéni ismereteinek bővítése, a felfedezés örömeinek gyakori átélésével. Mennysiségi, formai, kiterjedésbeli, ok-okozati összefüggések felismertetésével a gondolkodás fejlesztése.

Szeressék, becsüljék, védjék az őket körülvevő és az általuk megismert környezet értékeit, ápolják a hagyományokat.

Feladatok:

- A gyermekek közvetlen környezetében lévő élővilág megismertetése, megszerettetése óvása;
- Konkrét tapasztalatokon keresztül az élő- és élettelen tényezők leglényegesebb összefüggéseinek megláttatása;
- Olyan szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, olyan képességek és készségek tudatos fejlesztése, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer, a környezettudatos életvitel kialakításához.
- Olyan mély érzelmi folyamat biztosítása, amely megszeretteti velük szülőföldjük múltját, és szívesen őrzi, ápolja hagyományait.

A megvalósulás folyamata és tartalma

Környezetismereti tapasztalatok

A megvalósítás olyan sokszínű tevékenységet feltételez, amely különös tekintettel van a mással nem helyettesíthető játékokra. Olyan óvodai élet szervezése kívánatos, amely természetbarát-környezetbarát szemléletet sugallva segíti a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak /együttérzés, segítőkészség, figyelmesség/ és akaratának /önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat/ fejlődését. Amely ráirányítja a figyelmet a környezet megóvásának fontosságára, természeti-, tárgyi-, társadalmi környezetünk értékeire.

A gyermekeket körülvevő környezetben az élet ritmikussága, a színek és a formák, a környezetesztétika felfedeztetése közvetlen tapasztalatszerzéssel és érzékeléssel történik. Figyelmüket felhívjuk a falusi munka, a mezőgazdaság fontosságára, értékeire is.

Óvodánkban közös élmény-, tapasztalat- és ismeretszerző megfigyeléseket végzünk évszakonként a természetben bekövetkező változásokról. A fejlesztés tartalmát keretbe foglalja az évszakokhoz kapcsolódó jeles napok és a hozzájuk fűződő szokások, tevékenységek ápolása, közvetlen érzelmi megtapasztalása.

Az évszakokat bemutató dekorációkon jelölik az időjárás változásait, különböző jelenségeket. Gondozzák a növényeket, végeznek rügyeztetést, magvak csíráztatását hajtátását, figyelik a növények fejlődését. Lehetőséget kapnak az évszakra jellemző mezőgazdasági betakarítási munkák cselekvő megélésére; aratás, szüret, talajmunkák, vetés.

Természeti kincseink, a halastó, az erdők, mezők, szántóföldek folyamatos, rendszeres megfigyelése, a változások megtapasztaltatása mindig élmény és öröm a gyermekek számára.

/Szeretjük, mert szép, örömforrás, óvjuk, védjük, mert a miénk./

A nagyobbak hosszabb sétát tesznek a tópartra, mezőre, közeli erdőbe.

Az óvodai élet folyamán a gyermekek ellátogatnak a községünkben és elérhető környezetünkben található intézményekhez, középületekhez. Közben megismerkednek az ott dolgozó felnőttek munkájával is. Óvodai életük során megtanulnak eligazodni környezetükben, megismerik az óvoda dolgozóit, óvodásait, életkoruknak megfelelő aktivitással részt vesznek a falu és a társintézmény által szervezett rendezvényeken is.

Az óvoda környékén megfigyelik a változásokat; esetleges új építkezések, parkosítás, épületek felújítása. Megismerkednek a községben élő, néphagyományokat őrző, kézműves technikát folytató személyekkel.

Mindennapi tevékenységük és óvodai életük során megtapasztalják az idő múlását, megismerik a napszakokat, napokat, évszakokat, éveket. Környezetükben megjelennek azok a szimbólumok, melyek a rögzítést segítik. Tevékenyen részt vesznek az ünnepek előkészítésében, megélésében.

A séták alkalmával gyakorolják a gyalogos közlekedés szabályait, megismerkednek a személy- és teherszállító járművekkel, tömegközlekedési eszközökkel. Ismereteket szereznek a szárazföldi-, vízi- és légi közlekedésről is.

Természetes környezetükben, képekről, videofelvételekről ismerhetik meg az állatokat, életüket, az emberrel való kapcsolatukat. Családok segítségével alkalmanként közvetlenül részt vesznek az állatok gondozásában.

Egyénenként sokat beszélgetünk a családról, otthoni élményekről, a családtagok életének jellemzőiről. Ismerkednek a legszükségesebb személyi adataikkal.

Az óvoda udvara, környezete, a családok otthona, a szülők munkahelye, az intézmények - nálunk természeti környezet kiemelten - mind a megismerés forrásai. Ezek feltárásában, az előkészületekben, a szervezésben, a gyermekek és a szülők is aktívan részt vehetnek.

A szeretetteljes élethelyzetek, az örömteli élmények természetes módon teszik lehetővé a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőképességének fejlesztését. Ezalatt illemszabályokat, magatartásformákat is rögzítünk.

A matematikai jellegű tapasztalatok;

- Akár a nyelv, áthatják az ember egész életét. Az óvodában, minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére. Az eszközök, tárgyak, berendezések alkalmasak az azonosságok, különbségek felismertetésére, a sorba rendezésre, matematikai műveletek végzésére. A gyermekek rendelkezésére állnak azok az eszközök, amelyekkel egyénileg is tevékenykedhetnek, illetve az óvodapedagógus közreműködésével részképességeik fejleszthetők. Az építőjátékok elemei, a spontán

tapasztalatok bővítik és alkalmanként jól használhatók a térbeli matematikai játékokhoz. A gyermekek egyéni fejlettségétől függően szükség van a matematikai műveletek indirekt módon történő modellezésére is.

- tájékozódás a térben, téri irányok ismerete, személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása.

A műveltségtartalom integrált megközelítéséből következően a zenei, az ábrázoló, a mozgásos tevékenységnek éppúgy lehet és van is matematikai, környezetismereti tartalma, mint a matematikai játékoknak.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye óvodáskor végére- sikerkritériumok

Gyakorlott az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismeri a közlekedési eszközöket

Ismeri a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat, ismereteit rendezni tudja

Tudja lakcímüket, szülei pontos nevét, foglalkozását, óvodája nevét

Tudja saját születési helyét és idejét

Különbséget tud tenni az évszakok között, Felismeri a napszakokat

Ismeri környezete növényeit, s azok gondozását

Ismeri a környezetében lévő intézményeket, üzleteket

Helyesen használja a tő és sorszámneveket;

Ismeri a színeket, azok világosabb, sötétebb árnyalatát;

8.6. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA

Célok:

A tevékenységek által egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítjük a képi-, plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó-és rendező képesség alakulását, fejlődését. A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését, a gyermek tér-, forma-, és szín képzeeteinek gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységét, szép iránti nyitottságát és igényességét.

Feladatok:

- A gyermeki alkotó-, alakító kedv, közlésigény felkeltése és segítése, az ehhez szükséges feltételek biztosítása;

- Az alkotás fázisában minden gyermek sikerélményhez, örömhöz juttatása, egyéni képességek fejlesztése;

- Változatos anyagok, technikák megismertetése.

A megvalósulás folyamata, tartalma

Ez a nevelési terület magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, képalakítást, a kézimunka különböző fajtáit, a műalkotásokkal való ismerkedést.

A játékkal rokon, mivel itt sem a kész "mű" a fontos, hanem annak létrehozása, a tevékenység és ennek öröme. Az örömteli cselekvés által megismerkedik a különféle anyagok tulajdonságaival, ábrázolási technikákat sajátít el. Kialakulnak az eszközök használatának, karbantartásának szokásai, és ez által a munkaszervező képességük is fejlődik.

A művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás és az esztétikai értékelő- és ítélnőképesség alakulását reméljük.

A gyermekek számára megszokott és mindig elérhető helyen tároljuk az anyagokat és eszközöket, amelyeket fantáziájának megfelelően használhat fel. Egy meghatározott, nyugodt helyen alkothatnak ezekkel az eszközökkel. Az ábrázoló tevékenység az egész nap folyamán biztosított lehetőség a gyermekek számára.

A szabadidős programon túl a nagyobbaknak témákat is ajánlunk, melyek megjelenítéséhez az eszközöket maguk választhatják meg. Az együttlátás során inspirációt kaphatnak egymástól.

Bármikor befejezhetik munkájukat, többször elővehetik, kiegészíthetik, módosíthatják azt.

A tevékenységek megszervezésénél kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermekek által megérthető világ tárgyai, élőlényei és eseményei. Az érzelmileg közel álló ünnepek, mesék-, versek nagymértékben megmozgatják fantáziájukat.

A világ megismertetésénél feladatunk a jelenségek formai, színbeli tulajdonságainak megfigyeltetése, az ízlésnevelésben a széphez való bensőséges viszony kialakítása, a meglévő értékek megóvása.

Technikák és anyagok

- Agyag, gyurma (formálhatósága, nyomkodása, lapítása, sodrása, mélyítése, nyújtása, gömbölyítése, simítása, karcolása stb.);
- Festés (előre kikevert színekkel felület, csepegtetés, nyomdázás, batikolás, színkeverési lehetőségek: összefolytatás, keverés külön lapon, pamacsokkal, egymásra festéssel stb.);
- Nyomatok (festékkel-tintával: papírdúc, fa, levél, parafa, textil, krumpli, kéz, ujj segítségével képek készítése stb.);
- Színes ceruza (különböző hegy vastagságú és puhaságú ceruzák nyomatainak létrehozása);
- Zsírkréta (technikai variációk, zsírosságtól függően a kép színerősségének változatos kialakítását végezheti);
- Vágás (papír, textil, fonal, préselt falevél stb.);
- Tépés, gyürkődés (krepp-papír, különböző vastagságú papírlapok, alufólia stb.);
- Ragasztás (stift, kenőfejes-folyékony, folyékony tubusos, tálba nyomott pálcikával felvihető stb.);
- Gipszöntés (negatív forma létrehozása gyurmán, szilárdulási folyamat, festhetőség megtapasztalása);
- Hajtogatás (egyszerűbb figurák elkészítésének megtanítása, bonyolultabb formák együttes létrehozása);
- Viaszkarc (technika kombinációs lehetőség);
- Bábkészítés és eszközök készítése a játékhoz;
- Kollázs montázs (papír, fonal, textil, bőr, falevelek, ágak, kagyló, termés, homok, kavicsok, stb.);
- Barkácsolás (ár, kés, csavarhúzó, szeg, kalapács használatának elsajátítása, stb.);
- Gyöngyfüzés;
- Varrás (papír, textil, bőr);
- Krétával rajzolás az aszfalton, táblán;
- Hó (építés, szobrászat, bottal rajzolás);
- Építés, konstruálás a csoportban lévő anyagokból, építőelemekből;
- Só-liszt gyurma (formálhatósága, állagának megváltoztatása, szilárdulási folyamat, színezhetőség és festhetőség megtapasztalása);
- Szövés, fonás.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végén- sikerkritériumok

Örömmel, saját kezdeményezésre ábrázol;
Képzelt világában kifejezi gondolatait, élményeit;
Elképzelés után meseszereplőket stb. hangulatot is kifejezve, jellegzetes színekkel, formákkal, mozgással ábrázol;
Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani;
Önállóan és csoportosan is készít ajándékot, kelléket, játékot;
Téralakításában, építésben másokkal együttműködik;
Ábrázolása, változatos színhasználatot és tagoltságot mutat;
Emlékezet utáni témákban a részleteket is ábrázolja;
Díszítő tervező feladatot változatos színekkel, rajzolással, festéssel; papírmunkával, agyagba karcolással stb. megold;
Képes különféle technikával képet alkotni, a technikát önállóan a rendelkezésre álló anyagokból megválasztani.

8.7. VERS –MESE, DRAMATIZÁLÁS

Célok:

Irodalmi élménynyújtás az igényesen, megfelelően kiválasztott irodalmi műveken keresztül. Pozitív személyiségfejlesztő hatás érvényesülésével a kisgyermek értelmi, érzelmi és etikai fejlődésének segítése, a mesélés, verselés megszerettetése.

Feladatok:

- Az irodalmi anyag alkalmazkodjon a gyermek fejlettségéhez, érdeklődéséhez;
- Az óvodai élet egészében a jellegzetes tartalmak biztosításával (mese, vers, dramatizálás, bábozás, dramatikus játékok) jusson érvényre az anyanyelv nevelő hatása;
- A gyermeknek legyen alkalmja megfigyelni az emberi beszéd szépségét, érdekességét;
- Az egész testével érezze az anyanyelv ritmusát, tagolását;
- Az érzelmi elfogadás légkörében fejlődjön képteremtési és metakommunikációs képessége;
- A mese saját igazságtartalmával segítse a kisgyermeket eligazodni a világ dolgaiban.

A megvalósulás folyamata és tartalma

A mesék feldolgozása kicsiknél egyhetes, nagyobbaknál akár két hetes időszakban történik. A mesehallgatás, a versmondás, a verses szöveggel kísért játék, a bábszínház semmi mással nem pótolható lehetőség. Különös beszédhelyzet, amely erős, tartós önkéntelen figyelmet vált ki. A jó mese és gyermekvershangzásban, ritmusban, hangulatban, képi erőben messze felülmúlja a hétköznapi beszédünket. Nincs még egy szövegfajta, amelyre az óvodás kisgyermek ennyire elmélyülten s önként odafigyelne.

A mese-vers alkalmat ad arra, hogy olyan beszédkapcsolat jöhessen létre, amelyből hiányzik a közvetlen, oktató szándék. Sokkal inkább képzeletet és érzelmeket megmozdító, az együttlét fenntartására és valóságos mozgásos játéokra serkentő. Sikere a jól megválasztott szövegből, és a nevelő, - a gyermekekkel játszó felnőtt - személyes varázsából fakad. Hatása hosszútávra érvényes és egyéni.

A gyermek számára leghatékonyabb tanulási forma, az embertől való, úgynevezett szociális tanulás páratlan lehetősége. Csak akkor hatásos nevelőeszköz, ha a felnőtt a gyermeknél sikert, tetszést arat.

Az óvónők javarészt emlékezetből mondanak mesét, hiszen arcuk és hangjuk játékaival is segítik életre kelteni a történetet.

A megvalósítás végső soron mindig alkalmi és egyedi.

A spontaneitás nem hiba, hanem elengedhetetlenül szükséges.

A mese pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában, igazságot, bölcsességet, erkölcsi hitvallást fejez ki.

A vers a beszéd zenei elemeire épül. Benne a játék, szöveg, dallam, mozgás, ritmus és hangulat megbonthatatlan egységet alkot.

A mese, a vers az óvodai élet mindennapjait kitöltő és megszépítő szórakozás, az együvé tartozás eszköze.

Forrásanyagaink döntő része a magyar népmesék, a magyar gyermekköltészet kötetei. Gyakorta elővesszük a népköltészet, népi mondókák, rigmusok sajátosan magyar gondolatokat és észjárást sugalló alkotásait. Mondunk verses meséket, állatmeséket, rövid igaz történeteket, külföldi szerzők meséit is.

A rendszeres mesehallgatás lételeme a gyermeknek. A gyermek beleélő képessége, az ismétlés utáni vágya megkívánja, hogy lehetőséget adjunk gyakori ismétlődésre és a mesében való cselekvő részvételre is. Az óvónők segítik az érzelmek sokszínű átélését a mese újraélésével, bábokkal, dramatizálással, szituációs játékkal, vizuális tevékenységgel, barkácsolással, kommunikációval, improvizálással..... stb. Az óvodába kerülő kicsiknek feltétel, de a nagyobbak is igénylik az ölbe ülő, együttes mozgással kísérhető mondókákat, dúdolókat, verseket. Ezek érzelmi élménye rendszeresen jelen van a csoportban, különösen a befogadási időben.

A mese-, versanyag tartalmaz mondókákat, állatmeséket, felelgetőket, láncmeséket, csali témát, egyszerű és több szálon futó meséket is, ami a nagyokat cselekvő továbblépésre ösztönzi. Nyelgyakorlásra szolgálnak a nyelvtörők, évszakhoz, élményekhez, ünnepekhez kapcsolódnak a mesék, versek, óvónői rögtönzések.

A családokkal való együttnevelés folyamatában, a mese, vers személyiségfejlesztő hatása elsősorban személyes kapcsolatokra épülve bontakozik ki. (Mesét, verset, mondókát a családban többnyire csak a televízió keresztül ismernek a gyermekek.) Ezért is kiemelt fontosságú, hogy a szülők megismerjék azokat az irodalmi műveket, melyekkel a gyermekek az óvodában találkoztak

A fejlődés és fejlesztés várható eredményei óvodáskor végén- sikerkritériumok

Szívesen mesél, báboz, dramatizál;

Gondosan bánik a könyvekkel;

Néhány mesét, verset, mondókát képes emlékezetből felidézni;

Udvariassági kifejezéseket használ;

Folyamatosan összefüggő mondatokkal fejezi ki magát;

Beszéde tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek;

Várja, igényli a mesehallgatást;

Tud történeteket kitalálni, azt elmondani, megjeleníteni;

Olyan szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatainak érthető kifejezését

Minden magán és mássalhangzót tisztán ejt.

8.8 ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, TÁNC

Célok:

A közösségben való éneklés, a közös játék, a tánc örömeinek megéreztetése által, a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése.

Feladatok:

- A gyermekek énekkedvének felkeltése;
- A zenei anyag igényes, életkor szerinti kiválasztása;
- A magyar népdalok, mondókák, dalos játékok s az igényes műzene, valamint kortárs zene megismertetése;
- Különböző zenei képességek fejlesztése a fokozatosság elvének biztosításával és az egyéni képességfejlesztés kiemelésével;
- Hatékony szervezeti formák biztosítása;
- A zene által biztosított értékek megszerettetése, megőrzése.
- az énekes játékok, tánc során felfedezett tehetségek gondozása

A megvalósulás folyamata, tartalma

Az egyes korcsoportok anyagában a központi helyet az énekes-, mondókás népi játékok, valamint az igényes műzene foglalja el. Ehhez az anyaghoz kapcsoljuk a képességfejlesztést és a zenehallgatási anyagot is.

A mondókákat zenei értékük miatt nagyon fontosnak tartjuk. Nagy gondot fordítunk arra, hogy a gyermekek szeretet- és biztonságérzetét kialakítsuk a mondókák által.

Mindezt ölbeli játékokkal, arc-, kéz-, ujj- és lovagoltató játékokkal próbáljuk elérni. Az eredeti játékmozdulattól nem térünk el. Mivel a mondókákban a ritmus, szöveg, dallam, mozdulat, cselekmény együttesen jelenik meg, ezért zenei értékük a gyermekdalokéval egyenlő.

A gyermekdalok sajátossága a játékos mozgásanyag és a hangsúlyosság. Ezért a kicsikkel olyan énekes játékokat ismertetünk meg, amelyeket álló helyzetben, személyes kapcsolatban, játékos mozdulatokkal is el tudnak játszani.

A gyerekek később is igénylik az ölbeli játékokat, ezért ezeket sem hanyagoljuk, de előtérbe kerülnek a mondókák.

Az énekes játékok közül olyanokat választunk, amelyek által mozgásuk jól fejleszthető (pl.: hullámvonal, csigavonal, változatos alakzatok, párcserélő-, lakodalmas-, leánykérő játék és szerepváltós játékok).

A nagyobbaknál a mozgással kísért mondókák hangsúlyozására is ügyelünk, (pl.: szabályos lüktetés, szabálytalan hangsúlyozás, szabályos-, szabálytalan hangsúlyok váltakozása). Az énekes játékok mozgásanyaga változatos térformákba rendeződik, és több a szerepváltós játék.

A népdaloknál mindhárom korcsoportnál figyelünk arra, hogy a gyerekek a népdalokra ösztönösen ráérezzenek, ezért ezeket természetesen mindig hitelesen adjuk elő.

A gyerekek érdeklődését felkelti a szép énekhang, hangszerhang, a szöveg hangzóinak ritmikus összecsengése.

Az elalvás előtti altatódal a gyermekek egyik legnagyobb élménye. A zenehallgatáson kívül még az igényes műzene megismertetését és megszerettetését is fontosnak tartjuk. Ezért a

zeneanyagban a rokon- és más népek dalai, valamint a magyar műzene (Kodály Zoltán művei) és a klasszikus műzene is megjelenik.

Mivel a zenei készségek fejlesztése folyamatos, ezért ebből a folyamatból választunk ki egy-egy részt, amelyet az adott életkori, vagy gyerek fejlettségi szintjéhez mérten kimunkálunk. Akkor lépünk csak tovább, ha a gyerekek az adott nehézségi fokozatot már elsajátították.

Fontos, hogy a zenei képességek fejlesztése mindig tevékenységbe, hangulatba illeszkedjen, soha ne öncélúan, elszigetelten történjen. A zenei tevékenység nagy része énekes játék legyen, amit többször ismételnék, hogy minden érdeklődő gyermek sorra kerüljön, és a szereplője lehessen.

A zenei készség, ritmus és hallás fejlesztése egymásra épülő, fokozatosan nehezedő feladatok megvalósulásával érvényesül. A képességek fejlődését segítő feladatot a nap bármely tevékenységéhez lehet kapcsolni.

Az énekes játékokat tavasztól ősziig a szabadban is kezdeményezhetjük, a legegyszerűbb mozdulatoktól kezdve a változatos térformákig. Ez a nagyobbaknak igénye is, gyakran maguk kezdik és fáradhatatlanul ismétlik.

Napközben többször is mondunk mondókát, naponta hallhatnak népdalt, helyezethez, hangulathoz kapcsolva közvetlen, motiválás nélküli élményként. Színesíti életüket - az ünnepeket különösen - az óvónők együttes éneke, zenélése. Ehhez kapcsolódóan pedagógusaink részt vettek az Így tedd rá 30 órás akkreditált továbbképzésen.

A fejlődés és fejlesztés várható eredménye az óvodáskor végén-sikerkritériumok

Élvezettel hallgatják a zenét.

Képes ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni;

Képes néhány dalt tisztán, helyes szövegkiejtéssel egyedül is énekelni;

Képes dallam, vagy ritmusmotívumokat egyénileg visszaénekelni, visszatapsolni;

Képes társaival térformákat alakítani;

A különböző mozgásokat és táncmozdulatokat társaival együtt, egyöntetűen, esztétikusan végzi;

Képes élvezettel, irányítás nélkül játszani néhány dalos játékot;

Felismeri a zenei fogalom párokat - megkülönbözteti és alkalmazza;

Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától

Ismeri az óvodában használt hangszereket

9. TEVÉKENYSÉGEINK KERETEI

Hagyományőrzés, népszokások:

A **néphagyományőrzést**, a népi kultúra ápolását feladatunknak érezzük, ezért az óvoda természetes közege a hagyományőrzésnek. Igyekszünk megismerni a népszokások eredetét, azok lényegét, jelképeit, azokat megjelenítjük az ünnepkörök kialakítása során.

A népszokásokkal, néphagyományokkal kapcsolatos ismeretek segítik a dalok, mondókák, versek befogadását, a zenei képességek és a vizuális kifejezőkészség fejlődését.

Lehetőség szerint a gyerekekkel megismertetjük környezetük jellegzetességeit, kirándulunk, múzeumokat látogatunk, állatkertbe megyünk.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

Vers, mese, dramatikus játék:

Népmesék, mondókák, közmondások, időjósítások, névcsúfolók, találós kérdések.

Ének, zene, énekes játékok, tánc, zenehallgatás:

Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok, hangszerese népzene.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Sodrások, fonások, szövések, gyöngyfűzés, agyagozás, mézeskalács sütés.

A külső világ tevékeny megismerése:

Találós kérdések, népi jósítások, jeles napok, népszokások.

Mozgás, mozgásos játékok:

Ügyességi és sport játékok.

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvónő a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítja változatos tevékenységet.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátszás, tervezgetés, együttműködés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Maga az ünnep nem lehet erőltetett, betanított forma, hanem vidám hangulatú, felszabadult együttlét kell, hogy legyen.

Az óvodánkban megtartott jeles napok időrendben, s azok tartalmai:

Az őszi jeles napjai, ünnepei:

Szüret → termésgyűjtés lehetőség szerint (okt.15-től)

Márton napi népszokások →(november 11.) – választható

A téli jeles napjai, ünnepei:

Advent →(november 30. utáni első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

Mikulás

Luca napi népszokások (választható)

Karácsony → (december 24-25-26)

Farsang → (vízkeresztől hamvazószerdáig)

A tavasz jeles napjai, ünnepei:

Húsvét → (első tavaszi napéjgyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Zöldág járás, majális

Gyermeknap

Jeles napjaink

Cél: a környezet védelmére, megóvására nevelés, a fenntarthatósághoz kapcsolódó szokások kialakítása,

Állatok Világnapja – a gyermekek ismerkedjenek meg a felelős állattartás, állatgondozás szerepével,

Víz napja – a gyermekek végezzenek vizes tevékenységet az óvónők együttműködésével, ismerkedjenek meg a víz fontosságával,

Föld napja - A hozott magokat, palántákat az óvónő segítségével ültessék el a kertben vagy a cserepekben.

Madarak, fák napja – a gyermekek kiránduljanak az erdőbe, ismerjék meg az erdő élővilágát, szerepét az ember életében

10. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁLT FEJLESZTÉSE: SNI, BTM, HH, HHH, TEHETSÉGEK

Helyzetkép:

Jelenleg óvodánkban nem alkalmazunk gyógypedagógust. A Szakszolgálat utazó gyógypedagógusai fejlesztik a speciális fejlesztést igénylő kisgyermeket, heti 1-1 órában járnak ki hozzánk. Ők nyújtanak segítséget számunkra a beilleszkedési és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek fejlesztésében, a felmerülő problémák megoldásában.

A Sajátos Nevelési Igényű (SNI) gyermek felvétele esetén szintén utazó gyógypedagógus látja el a fejlesztést az EGYMI alkalmazottjaként.

A sajátos nevelési igényű gyermekeknél a megfigyelések alapján egyénre szabott korrekciós tervet dolgozunk ki, melyet a gyógypedagógussal és a logopédussal egyeztetünk. Ezeknél a gyermekeknél még hangsúlyozottabb szerepet kap az egyéni bánásmód elve. Óvodánk a szeretetteljes, családias, a gyermekek számára biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkört tartjuk fontosnak, ahol a képességeinek megfelelően tud fejlődni.

A Beilleszkedési, Tanulási és Magatartás (BTM) zavarral küzdő gyermekek esetében a szakszolgálat diagnosztizálja a problémát, fejlesztési programot készít és nyomon követi a gyermekek fejlesztését.

Helye a nevelés folyamatában:

A felnőtt társadalom csak akkor válik elfogadóvá, ha a szociális tanulás már gyermekkorban elkezdődik. Ezen a ponton kapcsolódik a fogyatékkal élők társadalmi integrációja az oktatáshoz. Az esélyegyenlőség felé tett első, legfontosabb lépés az együttnevelés. A csoportelosztás során figyelembe vesszük a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számát, törekszünk arányos elosztásukra.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek társadalmi megbecsülésének kérdése gyermekkorban kell, hogy kezdődjék, az egészséges kisgyermek az óvodába bekerülve szerzik első benyomásait fogyatékos társairól. Ha velük együtt, egymást megbecsülve, egymást nem zavarva nevelkedhetnek, akkor a felnőttkori egy-társadalomban élés számos problémája már eleve megoldható, megelőzhető.

Alapelv:

- a sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították

Harmonikus, nyugodt óvodai környezetben

- biztosított a gyermekek integrált nevelése, esélyegyenlősége,
- javul a gyermekek életminősége, a társadalmi beilleszkedése,

- csökkenni a fogyatékból adódó hátrányok,
- természetessé válik a gyermekek közötti különbözőség elfogadása.

Cél, feladat:

- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása.
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.
- Egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.
- Ezen gyermekek hátrányainak enyhítése, az előítéletek csökkentése.

Feladatunk:

- A gyermek környezetének minél teljesebb, pontosabb megismerése.
- Kapcsolattartás a szakemberekkel (pszichológus, logopédus).
- Fejlődésük nyomon követése (ld. Egyéni fejlődés nyomon követése)
- Fejlődési ütemük rögzítése
- Anamnézis lap felvétele

Az óvónő a gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárja fel

Szükség esetén a megfelelő szakemberhez való irányítás (Nevelési Tanácsadó, Gyermekek – ideggyógyász, neurológiai szakrendelés).

Megfelelő kapcsolat kialakítása a családdal, a szülők megnyerése a megfelelő prevenció munkájának érdekében.

A befogadó intézmény iskolaérettségi kritériumainak feleljenek meg.

SNI-s fejlesztő tevékenység területei és tartalmi:

Ebben a fejezetben csak azokra a területekre térünk ki, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermekek számára kiegészítéseket, változtatásokat kívánnak a nevelésben és egyéni fejlesztésben egyaránt.

A fejlesztésben minden óvodapedagógus részt vesz, de a fejlesztőpedagógusok tevékenysége kiemelt jelentőséggel bír.

Egészséges életmódra nevelés

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél, valamint a pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, valamint a nagyothalló gyermekek integrált nevelésénél további feladataink a következők:

Prevenció és korrekció szükségességének időbeni felismerése.

Hallókészülékkel kapcsolatos elemi ismeretek elsajátítása.

Pozitív viszony kialakításának elősegítése az orvossal, valamint a külső segítőkkel.

Adott csoporton belül alkalmazható egyéni fejlesztési tervek egyeztetése a szakemberekkel.

Érzelmi, erkölcsi nevelés és szocializáció

A kiemelt figyelmet igénylő kisgyermekek óvodai közösségbe történő beszoktatásakor hasonló problémák jelentkezhetnek, mint ép társaiknál. Félelem az új környezettől, gyerekektől, felnőttektől. Ezért jelenthet számukra is kedvező megoldást az óvodánkban már gyakorlattá vált szülőkkel együtt történő beszoktatás.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szociális beilleszkedése egyrészt a gyermek személyiségétől, másrészt és nagymértékben a befogadó környezettől, a gyermektársaktól és a pedagógustól függ.

Közösségi nevelésen belüli feladatainkat a sajátos nevelési igényű gyermeknél az óvónői feladatokat a következőkkel egészítjük ki:

Érzelmi biztonság, szeretetteljes légkörre való igény felkeltése, valamint annak fenntartására való képesség kialakítása (hagyományok, szokások, ünnepek segítségével).

Egyéni bánásmód elvének hangsúlyozott alkalmazása.

Életkori sajátosságoknak megfelelő szociális érzékenységre való nevelés.

Pozitív érzelmi viszony kialakítása gyermek – gyermek, gyermek – felnőtt viszonylatában.

Én tudat fejlesztésénél, valamint az önértékelési törekvéseknél az óvodánkban kialakított magatartásformák elfogadtatása.

Hangra, beszédre való figyelem képességének kialakítása.

Hallássérülés tényének elfogadtatása (a társakkal is).

Többi gyermek másságának elfogadtatása.

Utánzóképeség fokozott fejlesztése.

Viselkedésviárok korrigálása a belső és külső szakemberek segítségével.

Munka

A munka jellegű tevékenységeknél feladatunk:

Önkiszolgálás, naposság, alkalmi munkák játékos jellegének megtartása.

Az együttesen vállalt munka és az együtt dolgozás örömeinek tudatosítása, képességének fejlesztése.

Eredményes munkavégzéshez szükséges képességek fejlesztése, tulajdonságok alakítása.

A jól végzett és eredményes munka örömeinek a tudatosítása.

A munka megszervezéséhez szükséges képességek fokozatos kialakítása. **Tanulás**

Kiemelten kezelt feladataink a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő, valamint a nagyothalló gyermekeknél a következők:

A gyermekek érdeklődésének felkeltése, és fenntartása változatos tevékenységek kínálatával.

Ismereteik rendszerezése, bővítése, valamint azok beépítése eddigi ismereteik rendszerébe.

Tapasztalataik, ismereteik verbális megfogalmazására való képesség folyamatos fejlesztése a szakemberek segítségével.

Képi és szóbeli megfogalmazási kísérleteik elősegítése.

Anyanyelvi játékok játszása.

Vizuális, akusztikus, kinezetikus észlelés és érzékelés, verbális emlékezet játékos fejlesztése fejlesztőjátékok segítségével.

Képi és verbális gondolkodás és képzelet fejlesztése.

Egyéni anyanyelvi fejlesztések

Anyanyelvi nevelés

Az integrált neveléshez és fejlesztéshez kapcsolódó feladataink ezen a területen a következők:

Verbális kommunikációra való igény kialakítása.

Beszédtanulási képességek fejlesztése mondókák és versek segítségével.

Az aktív szókincs folyamatos bővítése.

Egyéni fejlesztéseknél a beszéd és a mozgás koordinálásának fejlesztése.

Részképességek fokozatos fejlesztése a szakemberekkel való konzultálás valamint az egyéni fejlesztési terv alapján.

Játék

Az óvodai nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a játék az elsődleges tevékenységi forma. Ezt a terepet kiválóan fel lehet használni a differenciált fejlesztéshez.

Feladatainkat a következőkkel egészítjük ki:

Differenciáltan használjuk fel a szakemberek által javasolt fejlesztő játékokat, hogy az arra rászoruló gyermekek speciális fejlesztésére jótékony hatást gyakoroljanak, valamint a problémák megelőzését szolgálják.

Figyelembe vesszük, és felhasználjuk a szakemberek által javasolt „fejlesztő játékokat”.

Gyermekenként fokozott figyelmet fordítunk a játékon keresztül történő társas kapcsolataik elősegítésére, alakulására.

Ezen gyermekeknél még nagyobb hangsúlyt kap a játék elsődlegességének és szabadságának elve (változatos játéklehetőségek kínálatával).

Feladatunk továbbá a gyermekek adottságainak, képességeinek, érzelmi – akarati életének megnyilvánulási lehetőségeinek a segítése, fejlesztése

Szakértői Bizottság

Az óvodapedagógus, a gyógypedagógus, és a logopédus megfigyelései, fejlettségmérései alapján sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztése érdekében a legelső és legfontosabb a szakértői vélemény beszerzése. A szakvélemények beszerzéséhez **Szakértői Bizottsághoz** kell fordulni.

Feladata:

- A fogyatékoság szűrése.
- A vizsgálat alapján javaslatként a gyermek különleges gondozás keretében történő ellátására.
- Az ellátás módjára, formájára és helyére.
- Javaslatként az ellátáshoz kapcsolódó pedagógiai szakszolgálatra.
- Megvizsgálni a különleges gondozás ellátásához szükséges feltételek meglétét
- Beiskolázásnál iskolaérettségi vizsgálat végzése, ill szakvélemény adása.

Gyógypedagógus

A fejlesztésre szoruló gyermekek számára az óvoda gyógypedagógust alkalmaz.

Feladata:

- A gyermek fogyatékoságának megfelelő fejlesztés.
- Folyamatos konzultáció az óvodapedagógussal.
- Szülővel való konzultáció az együttműködés érdekében.

Szülők

A fogyatékos gyermekkel foglalkozó valamennyi pedagógus számára fontos, hogy a szülővel olyan kapcsolatot tudjon kialakítani, mely előremozdítja a gyermek fejlődését. A szülőket folyamatosan, havonta legalább egy alkalommal szükséges tájékoztatni gyermekük fejlődési üteméről, a további fejlesztési stratégiáról.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlettségének mutatói az óvodai élet végére:

Gyermekenként változó a sérülés mértékétől befolyásolt, és függ a fejlesztés sikerétől.

Sikerként könyvelhető el, ha a gyermek jól érzi magát a közösségben, amely befogadta őt.

A pedagógusok, a társak és a szülők elfogadó, segítő magatartása biztonságot jelent számára, így alakul önbizalma és környezetéhez való viszonya.

A beilleszkedési, magatartási zavarral küzdő gyermekek helyi fejlesztési gyakorlata:

1.) *A megelőzés feladatai* közé tartozik, hogy már középső csoportban, a csoportban dolgozó óvónő javaslatára, megfigyelései alapján

2.) *A fejlesztés gyakorlata:*

A fejlesztőtevékenységek szinterei:

- Csoportszobai integráció: sérülés-specifikus feladat tervezése a napi tematika szerint (jelölése a művelődési tartalomnál) szokás szabályrendszerben megjelenő feladatok
- Csoporton kívüli fejlesztés: a fejlesztőpedagógusok, tervezett tevékenysége
- Csoporton belüli hospitálás: célja a gyermek sokoldalú megismerése
- Gyógypedagógus irányításával, közreműködésével végzett tevékenység.

- Együtműködés a szülőkkel

3.) A fejlesztési tevékenység értékelése

- fejlettségmérő lapok áttekintése (félévente)
- megfigyelési napló bejegyzései alapján (félévente)
- a fejlesztőpedagógus fejlesztési kompetenciába tartozó tesztekkel: (évente)

Szükséges feltételek:

Személyi feltétel: gyógypedagógus

Tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik.

Sikerkritériumok

Komplex szakvélemények figyelembevételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, melyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést.

Speciális módszerekkel, terápiás eljárásokkal ismerkedünk, a sérüléshez megfelelő fejlesztést alkalmazunk.

Az együtműködés az óvoda dolgozói között a tervezésben feladatok megosztásában megvalósul.

A szülők támogató együtműködése folyamatos.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végén:

- Képesse váljanak társaikkal való együtműködésre (szociálisan alkalmassá válnak az iskolai életre).
- Képesse válnak igényeik, szükségleteik közvetítésére, megértetésére.
- Képesse váljanak nyelvi jelek befogadására, feldolgozására, beszédbeli kommunikációra.
- Saját személyükkel kapcsolatos munkákat önállóan végeznek.
- Alakuljon ki a vizuális jelek felismerése.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése: /tehetséggondozás/

Az intézmény fontos feladata a képességek kibontakoztatása, a tehetséges gyermekek felismerése, nyilvántartása, egyéni nyomon követése, a tehetségek gondozása és fejlesztése, élve az intézményi és az intézményen kívüli együtműködések lehetőségeivel. A mikro csoportos tevékenységszervezés közben a differenciálás gyakorlata kiválóan alkalmazható a kiemelten tehetséges gyermekek nevelésében.

Célunk: Minden 5-7 éves, illetve iskolába készülő gyermek számára olyan tevékenység biztosítása, melyben önmagához, egyéni képességeihez mérten kibontakoztatja tehetségét. Ezáltal esélyegyenlőség biztosítása ennek a korosztálynak. Továbbá a gyermekek együtműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfigyeléseket végezni, hogy a gyermek mennyire motivált és kitartó az adott képesség gyakorlásában.
- A gyermek családjára mennyire támogatja a gyermeket képességének gyakorlásában.

- A műhelymunkákhoz szükséges feltételek biztosítása.
- Az egyéni képességekhez igazodó tevékenységterületek kimunkálása, éves munkaterv készítése.

Megfigyelések által rögzíteni a Személyiségi lapon, hogy mi a legjobb képessége önmagához mérten az adott gyermeknek.

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok óvodába lépéstől figyelik, óvodásainkat az egyéni fejlesztési tervdokumentáció alapján. A több éves fejlesztések, mérések során világossá válik, hogy az adott iskolába készülő gyermek számára melyik az tevékenységterület, amelyhez önmagához mért tehetségét tovább fejleszthetjük.

A differenciálás eszközével élünk, testre szabott fejlesztést alkalmazunk, figyelembe vesszük az egyéni képességeket.

A különböző képességekkel rendelkező gyermekek, motivációt, húzóerőt jelentenek tehetségesebb társaik.

A műhelymunkákhoz szükséges feltételek biztosítása még nem alakult ki. Ennek okai az óvodapedagógusi létszám hiánya, és a megfelelő helyiség.

Terveink közé tartozik tehetségfejlesztő jó gyakorlat kialakítása, már jól működő komplex tehetségfejlesztő program adaptálása, majd tehetségfejlesztő műhelyek létrehozása az alábbi területeken:

Kézművesség- Gondolkodás fejlesztése- Drámajáték

11. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

Szervezési és működési rend:

Községünkben egy óvoda fogadja a gyermekeket, ezért a csoportok összetételére vonatkozó szigorú elvárásokat nem lehet megfogalmazni. Elfogadott szabály számunkra, hogy összeszokott közösséget, csoportszervezési elvek miatt lehetőleg nem bontunk szét. Ebből következik, hogy alapvetően az adott évben jelentkezők életkora és fejlettségi szintje dönti el, hogy milyen összetételű csoportok működjenek.

Az óvodában teljes napi nyitva tartás alatt óvodapedagógus látja el a nevelőmunkát, a két csoportot két dajka segíti.

A csoportok szervezésénél részben osztott kiscsoport és a részben osztott nagycsoport kialakítására törekszünk.

A hasonló életkor nem jelent azonos fejlettséget, képességbeli eltérések megfigyelhetők.

Tervezés:

Az ismeretnyújtás és képességfejlesztés tervezése

Pedagógiai munkánkat az intézmény programjának megfelelően hosszabb-rövidebb időszakokra tagolva (pl.: éves ütemterv), tanulási-tanítási egységekre (pl.: tematikus terv, projektterv) és tevékenységekre (pl. játék - és munkatevékenység) bontva tervezzük meg.

Az ismeretnyújtás tervezését két folyamatban végezzük, a linearitás és komplexitás elve szerint éves és heti.

Az éves ütemterv (keret jellegű) alkalmazkodik az évszakokhoz, az ünnepekhez, hagyományokhoz, jeles napokhoz, helyi történésekhez, illetve esetenként a kompetencia alapú programcsomag ősi elemeihez tartozó tartalmakhoz. A környezet tevékeny megismerése keretében feldolgozott témák nyújtják az alaphangulatot, melyhez kapcsolódnak az egyéb tevékenységformák és a játékok.

Az éves tervben olyan témákat jelölünk meg, melyek a gyermekek érdeklődésére, tudásvágyára épülnek. Elsődleges a néphagyomány, természetközelség, a környezet nyújtotta természeti-, társadalmi háttér.

Feldolgozásánál a közvetlen élethelyzetekben történő, tapasztalásra épülő, cselekvő-, érzékelő ismeretszerzésre, a társadalmi környezetben fellelhető viselkedésminták, illemszabályok megismerésére, gyakorlására törekszünk.

Az éves terv keretjellegű, a javasolt témakörök mellett tartalmazza a képességfejlesztés lehetséges feladatait is.

Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes tudását, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb.

Az éves kerettervet havonta áttekintjük, és ehhez a ciklushoz igazítjuk az ismeretanyagot. Ennek az anyagnak a feldolgozása egy **heti- illetve két heti tervekben** realizálódik.

A szocializáció tervezése

Az igényes és kulturált életvitellel kapcsolatos szokások megismerése, elfogadása, megszilárdulása és belsővé válása hosszú nevelési folyamat és gyakorlás eredménye.

Ezért magát a tervezést sem célszerű rövid időintervallumra bontani.

Csoportra szóló **nevelési tervben** fogalmazzuk meg a szociális képességek, magatartási szokások alakítását és fejlesztését. Itt dolgozzuk ki azoknak a szabályoknak a rendszerét is, amelyek segítséget nyújtanak a gyermekeknek ahhoz, hogy kiegyensúlyozott biztonságban, konkrét elvárások szerint élhessék napi életüket.

Negyedévenként határozzuk meg a szervezési feladatokat, amelyek a nevelőmunka céltudatos végzéséhez segítenek hozzá.

Minden egyes gyermek fejlesztését az egyéni fejlesztési naplóban jelezzük.

NAPIREND

Meggyőződésünk, hogy a folyamatos életszervezéssel, a napirendi szakaszok integrációjával válhat valóban elsődlegessé és központi jelentőségűvé a játék. Az óvónők közvetlenül nem minden esetben irányítják direkt módon a csoportot, hanem alkalmazkodnak az egyes gyermek önállóságához, képességeihez, tulajdonságaihoz és ebből kiindulva fejlesztik őket. A gyermekek saját szintjüknek és tempójuknak megfelelően tevékenykednek, szabadon választanak az általuk jól ismert lehetőségek között, és különböző szinten gyakorolják a szabályokat.

Napjaik megszervezésénél arra törekszünk, hogy természetes életritmusukhoz alkalmazkodjunk és a legtöbb egybefüggő időt biztosítsuk az elmélyült játékhoz. A napirendet a biztonságot nyújtó stabilitás és a változásokra is lehetőséget adó rugalmasság jellemzi. A játék mellett minden tevékenységet úgy szervezzük, hogy a játék menetét lehetőleg ne zavarja meg. A különböző tevékenységeket egységes egészként éljük át és a tevékenységek közötti átvezetés az újabb élmény színezetével keltsen érdeklődést, alkalmazzuk a kiválás módszerét is. A csoportokban a gyermekek életét megkönnyítő jelek, jelzések és egyértelmű, határozott

szabályok vannak, amelyek segítenek az ebben az életkorban megalapozható magatartásformák és szokások kialakításában.

Az óvónők a napirend kereteinek megfelelően együtt étkeznek a gyerekekkel. A gyermekek reggel és délután az étkezésnél kiszolgálják önmagukat.

Az egyéni fejlesztés céljából (logopédia, sajátos nevelési igényű gyermekek) csoportból kiemelve történik. Az egyéb rész-képesség zavarral küszködő gyermekek rehabilitációja hetente 1 alkalommal, két órában egyénileg, illetve mikro csoportos foglalkozás keretében utazó gyógypedagógussal zajlik.

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi-lelki harmónia megteremtésének.

Az egész nap során érvényesül a folyamatosság, a rugalmasság elve.

Teljesítjük a gyermekeknek azt az alapvető igényét, hogy személyes kapcsolatot tudjanak felvenni vele, szenteljen elegendő figyelmet minden gyermekre.

A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 1.5 óra, a nagyobbaknak 1 órára rövidül, majd a legnagyobbaknál az egy órás pihenés után megszűnhet. Az alvásidőt meghatározza az autóbusszal hazautazók időpontja.

A napirendben külön időpontot jelölünk meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire.

Időtartam

7:00- 8:00

8:00-10:30

Tevékenység

Gyülekezés a Katica csoportban

JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁKBAN

Mindennapi mozgásos percek

Tízórai/ folyamatos/kötött

Játékba integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek:

Rajz, festés, mintázás, kézi munka

Ének-zenei készségfejlesztés, énekes játékok, tánc

Környezetben szerzett élmények, tapasztalatok rendszerezése

Vers, mese, dramatikus játék

Mozgásfejlesztés

Rész-képességek fejlesztése egyéni formában

Testápolási teendők

10:30-12:00

JÁTÉK A SZABADBAN

Énekes játékok

Tapasztalatszerzések

Szabad, irányított (versengések, szabályjátékok) játékok

12: 00-13: 00

Ebéd

Testápolási teendők

13: 30-15: 15

Pihenés, alvás mesével, altatódalokkal altató teremben (közösen)

Kis teremben: Egyéni fejlesztések

15: 15-16: 00

Testápolási tevékenységek

Uzsonna

JÁTÉK A Nagy teremben

Rész-képességek fejlesztése egyéni formában

Alkalmanként – a frontálisan szervezett mozgásos játékok miatt – a játékokban megvalósuló mikro csoportos fejlesztés időtartama csökken

HETI TERV, HETI REND

A heti terv biztosítja a folyamatosság, rendszeresség, fokozatosság, tudatosság megvalósítását.

Heti tervezés szempontjai:

- A gyerekeknek naponta szükségük van a szervezett játékos mozgásra, a mindennapos mozgásra.
  - Heti egy alkalommal – kicsiknek novembertől ajánlott, nagyoknak kötelező mozgásfejlesztő foglalkozást tartunk.
  - A heti ciklusokban a hangulati egység elvén, vagy komplex módon is az óvónői szabadság figyelembe vételével megjeleníthetők a tevékenységformák.
  - A heti alaphangulatot az adott évszak nyújtotta élményanyag, a hagyományok, ünnepek, a gyermekekhez közel álló események határozzák meg, amelyek több héten keresztül ismétlődhetnek.
  - Naponta van lehetőség éneklésre, vizuális tevékenységekre, verselésre, mesére a választhatóság elve szerint.
- Egy mese feldolgozása a kicsiknél hetente, a nagyoknál (mesétől függően) kéthetes ciklusban történik.

- A hét keretén belül van naponta egy bizonyos tevékenységforma hangsúlyozott és kezdeményezett.

A zenei fejlesztés mikro csoportban történik.

- A gyerekeknek megadjuk lehetőséget, hogy a megkezdett témát kedvük szerint folytathassák.
- A spontán érés és a tudatos fejlesztés helyes arányának megtartása mellett mindkét formának helyt adunk.
- A nagycsoportosoknak kötelező jellegű foglalkozás is szervezhető.
- Az óvónő megtervezi és megvalósítja a csoportszoba és az udvar játszórészeinek, olyan elrendezését, amely biztosítja a szabad mozgást, a tevékenységi lehetőségek sokféleségét, ugyanakkor lehetőséget nyújt az elkülönülésre is.

HETI RENDÜNK

(3-6-7 éves korosztálynak alkalmas. Változhat a napok közti sorrend.)

	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA	CSÜTÖR-TÖK	PÉNTEK
Délelőtti játékbá integrált tapasztalat-szerzés	Vers, mese, dramatikus játék Mozgásos percek Rossz idő esetén: A külső világ tevékeny megismerése	Vers, mese, dramatikus játék Mozgásos percek A külső világ tevékeny megismerése Matematika tapasztalatok	Vers, mese, dramatikus játék Mozgásos percek Ének, zenei fejlesztés	Vers, mese, dramatikus játék Mozgásos percek Rajzolás, festés mintázás, kézimunka	Vers, mese, dramatikus játék Mozgásos percek Rossz idő esetén: Mozgás, mozgásos játék
Udvari játékbá integrált tanulás	Jó idő esetén: A külső világ tevékeny megismerése (tapasztalat-szerzés)	Énekes játékok Mozgásos játék Szabad-irányított játékok	Énekes játékok Mozgásos játék Szabad-irányított játékok	Énekes játékok Mozgásos játék Szabad-irányított játékok	Jó idő esetén: Mozgás, mozgásos játék
Délutáni játékbá integrált tanulás	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések	Egyéni fejlesztések

12. GYERMEKVÉDELMI MUNKA AZ ÓVODÁBAN

Az óvodai gyermekvédelem személyi feltételei:

Cél:

Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi és értelmi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Esélyegyenlőség biztosítása, a szociális hátrányok enyhítése.

Feladat

Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.

Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.

A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.

A problémákat a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.

A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.

Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti, folyamatosan ellenőrzi.

Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolja.

A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvodavezetőnek jelzi a hiányzást.

A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.

Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervekkel, személyekkel.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi lelki állapotát:

Ha

- fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
- sajátos törődést igényel (diszlexia, fogyatékos)
- egészségügyi problémákat tapasztal,
- nemzetiséghez tartozik,
- hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- szülő – gyermek kapcsolata nem megfelelő,
- különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

feladatok:

Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.

A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.

Munkájáról évente beszámol a nevelőtestületi értekezleten. Kapcsolatot tart konkrét esetekben a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal, foglalkozó szakemberekkel.

Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsolódó rendeleteit, és ezt kollégái tudomására hozza.

Segíti és szorgalmazza a veszélyeztetettség, a hátrányos helyzet kritériumainak intézményi szintű megállapítását.

Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvónővel.

Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

Elősegíti a csoportvezető óvónő felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez az óvónőivel.

Végzi a gyermekvédelmi munkával kapcsolatos teendőket.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei:

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családja tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.

- Bizalommal fordulnak felénk a szülők.
- Elfogadják javaslatainkat, segítségünket.

Az óvodás gyermekek családi helyzetének évenkénti felméréséhez készített szempontok:

Minden nevelési év elején felmérés készül az újonnan érkező gyermekekről.

Az óvodába érkezés előtti családlátogatás nagyon jó alkalom ennek megfigyelésére, megbeszélésére. Természetesen a körülményekben történt változások miatt ezeket a felméréseket év közben is elvégezheti a gyermekvédelmi felelős (az óvodapedagógusok jelzései alapján).

A felmérés lényege annak a kimutatása, hogy a családban van-e:

- Munkanélküli szülő, az mennyi ideje tart;
- Hányan nevelkednek csonka családban (elvált, vagy egyedül álló,) esetleg nevelőszülőknél;
- Van-e a családban tartósan beteg, vagy fogyatékos családtag;
- Esetleg drog, vagy alkoholfüggő;
- Vannak-e albérletben élők (hiszen tudjuk, milyen megterhelő a családok anyagi helyzetét tekintve;

Mindezeket összegezve a gyermekvédelmi felelős elkészítheti összesítését. Ezek alapján könnyen rá lehet találni a halmozottan hátrányos, hátrányos vagy a már potenciálisan veszélyeztetett gyermekekre, melynek okai lehetnek:

- Szociális veszélyeztetettség
- Egészségügyi veszélyeztetettség
- Környezeti veszélyeztetettség

• **Az intézményen belül a gyermekvédelem célja:** elsődleges a felmérés, a problémahelyzet regisztrálása, a prevenció,

- Kapcsolattartás külső intézményekkel:

- Gyermekjóléti Szolgálat
- Óvodai Gyermekorvosi hálózat
- Nevelési Tanácsadó
- Családsegítő Központ
- Gyermek és Ifjúsági Ügyosztály
- Gyámügyi Hivatal
- PSZI
- Alapítvány

- **Speciális:** sajátos nevelési igényű gyermekek esetében,
  - beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek,
  - szociális hátrányokkal küzdő gyermekek,
  - megkülönböztetett ellátást, különleges gondozást igénylő gyermekek,
  - egészségügyi problémával küzdő gyermekek.(Kt. 121. § 1. bek. 29. pont)

A speciális gyermekvédelem – szakértő kollégák segítségével működik a gyermekek testi – lelki egészségének, jogainak védelmében.

- **Prevenció és intézkedések:**

A felmérések után fő feladat: a ténymegállapítás konkretizálása – halmozottan hátrányos, hátrányos vagy veszélyeztetett - e a gyermek,

Segítséget jelent:

- * rövidebb vagy hosszabb ideig tartó támogatásuk, anyagi segélyezésük,
- * lehetőség szerinti társadalmi integrációjuk,
- * Hátrányos helyzetű gyermekeknél szakember segítsége,
(Pszichológus, fejlesztőpedagógus, logopédus, stb.)
- * Tanácsadás a szülőknek
- * Szociális ellátások

A prevenciók annál jobban működnek, minél hatékonyabbak az együttműködő felnőttek.

Szakemberek – pedagógusok – szülők → együtt a gyermekekért.

A legnagyobb hangsúly azért a prevención van, mert ezzel lehet a leghatékonyabban korrigálni a problémákat a gyermekeknél.

A prevenció elsősorban a pedagógus kötelessége.

□ **Az óvoda gyermekvédelmi dokumentumai:**

❖ **Gyermekvédelmi munkaterv**

A gyermekvédelmi programot az adott nevelési évben az óvodavezető pedagógiai, működési tervének melléklete tartalmazza.

A konkrét célok, feladatok meghatározása mindig az adott nevelési év gyermekvédelmi helyzete alapján történik.

- ❖ Ennek megjelenítése a **csoporthonaplóban** is megtalálható.

Sikerkritérium a gyermekvédelem területén:

Amennyiben a prevenció feladatokat sikerrel hajtjuk végre, - az óvoda, mint elsődleges jelzőrendszer – és jól működik a prevenció, nincs veszélyeztetett gyermek az intézményben.

Soha nem szabad elfelejteni, hogy a gyermekvédelem nem más, mint a speciális feladatok jó érzékkel történő kezelése, hiszen a gyermekek védelme minden felnőtt kötelessége.

A gyermek a legnagyobb érték, ezért úgy kell eljárni minden pedagógusnak, szülőnek, hogy a gyermek egészséges fejlődését minden tevékenység során maximálisan segítse tudása és legjobb képessége szerint.

13. PARTNERKAPCSOLATOK INTÉZMÉNYI RENDSZERE, ÉS AZOK MŰKÖDÉSE

A gyermekek érdekében tudatosan és kezdeményezően együttműködünk a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel

Közvetlen partnereink

Óvoda és a család:

A gyermekeink nevelése főleg a családok joga és kötelessége; a mi fejlesztő munkánk csak kiegészítő szerepet játszik ebben a folyamatban. Hogy milyen módszerekkel történjen ez a személyiségfejlesztés az intézményeinkben, jól kialakított kapcsolatrendszer, a kitűzött céljaink ebben nagy szerepet játszanak.

Fő célunk: nyitott óvodai élet keretében a szülőkkal való együttnevelés és partneri kapcsolat során - a művészeti nevelés sokoldalú lehetőségeinek kihasználásával – korrekt, partneri együttműködés a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Óvodai nevelőmunkánk tehát a családi nevelésre épül. A szülőnek biztosan tudnia kell azt, hogy az óvodapedagógus vele együtt, az ő egyetértésével neveli a gyermekét. Csak ezen az alapon képzelhető el a biztonságos, vidám, légkör kialakítása az óvodában. Ezt belátva az óvoda minden dolgozója előítéletektől mentesen közeledik minden családhoz, elfogadó, megértő, a gyermek szüleinek kijáró megbecsülést kifejező magatartásával.

Nevelőmunkánk alapját a személyes kötődésen nyugvó gyermek - óvónő kapcsolat adja.

Ennek feltétele: a megbecsülés, a kölcsönös bizalom a szülő és az óvodapedagógus között. Az ilyen szemléletű nevelésben a gyermek kapocs a család és az óvoda együttműködésében.

Feladatunk: a szülőkkal együtt kialakítsuk az együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni.

Figyelembe venni a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés, a segítségnyújtás során érvényesíteni kell a családokhoz illesztett megoldásokat.

A szülők a megfelelő kereteken belül részt vesznek a közösségfejlesztésben.

A kapcsolattartás formái:

- **Családlátogatás:** óvodába kerülés előtt minden kisgyermeket meglátogatnak az óvodapedagógusok; illetve év közben bármikor meglátogathatják a családot.
- **„Ovihívogató”:** a leendő óvodások ismerkedési délelőttje; a gyermekek szülei jelenlétében ismerkednek saját óvodapedagógusaikkal, dajkáikkal, csoporttársaikkal.
- **Anyás beszoktatás:** óvodánkban az anyás beszoktatás vált hagyománnyá. Ez kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, a szokásokat, s mintát kapjon gyermeke neveléséhez;
- **Napi kapcsolattartás:** elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről. A szülők az óvodapedagógussal egyeztetve bármikor bemehetnek az óvodai csoportba, részt vehetnek az óvodai életben.
- **Szülői értekezletek:** idejét és témáját igény szerint határozzuk meg.
- **Fogadóórák:** Egyéni igény szerint az óvodapedagógus és a szülő előzetes egyeztetése során kerül sor.
Cél: Egyéni fejlődés nyomon követése,
Nevelési problémák megbeszélése,
- **Ígény és elégedettségi vizsgálatok:** az eljárásrendünkben meghatározottak szerint évente felmérjük a szülők igényeit, elégedettségét, elégedetlenségét. Az eredményekről a szülőket tájékoztatjuk. Az elégedetlenségeket vizsgálva intézkedési tervet készítünk.

A fentiekben felsorolt kapcsolattartási formákon kívül hagyománnyá váltak intézményünkben az alábbi közös együttlétek a szülőkkal:

- ❖ Ünnepeken, rendezvényeken való közös részvétel;
- ❖ Kirándulások, előadások, sportnapok szervezése;

Óvoda és az iskola:

Az eredményes beiskolázás lehetőségét biztosítja az épületen belül működő általános iskola, mellyel maximálisan együttműködő a kapcsolatunk. Óvodásaink többsége ebben az iskolában kezdi el iskolai tanulmányait, így nyomon követhetjük gyermekeink fejlődését, a tanítóknál rendszeres tapasztalatcserét folytatunk.

A kapcsolattartás formái:

- ❖ Az óvodapedagógusok és tanítók kölcsönös látogatásai, hospitálásai, megbeszélései;
- ❖ A tanítók bemutatkozása a szülőknek, leendő elsősöknek (szülői értekezlet; csoportlátogatás;)
- ❖ Tanulók látogatása az óvodában; Gergely járás („iskolahívogató „)
- ❖ Óvodások látogatása az iskolában (tanítási órákon való részvétel)
- ❖ Egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel; közös programok (idősek estje, kirándulások, farsang, gyermeknap, sportnap)
- ❖ Együttműködési megállapodás kötése a két intézmény között
- ❖ Jó gyakorlat (Kétújfalú) átvételét alkalmazzuk

Az óvoda kapcsolata a fenntartóval:

Az önkormányzattal együttműködő és hatékony a kapcsolatunk. Szükség esetén segítséget kapunk.

A fenntartóval való hatékonyabb együttműködés érdekében a kapcsolattartás formái:

- Reálisan tájékoztatás az önkormányzat munkatársainak az intézmény helyzetéről, eredményeiről, és problémáiról,
- PR tevékenység
- A testületi ülés látogatása (óvodát érintő napirendnél)

Közvetett partnereink

Óvoda és a közművelődési intézmények:

Óvodánk évek óta keresi a kapcsolatot a környezetünkben, illetve a távolabb elhelyezkedő közművelődési intézményekkel, hogy a gyermekek múzeumok, színház, és könyvtár látogatások során ismerkedjenek ezen intézmények érték közvetítő szerepével, a művészeti tevékenységek rendkívül összetett, komplex jellegével.

Óvoda egyéb kapcsolatai:

- ❖ Kapcsolat a SZAKSZOLGÁLATTAL, EGYMI - vel:

A gyermekek fejlesztése, a zökkenőmentes beiskolázás biztosításának érdekében azonos célokra alapuló kapcsolatot kell fenntartani a szakszolgálat logopédusaival, fejlesztő pedagógusaival, gyógytestnevelőjével, pszichológusával, az EGYMI logopédusaival.

A kapcsolattartás formái:

- ❑ Magatartási, lelki problémákkal küzdő gyermekek beutalása vizsgálatra / szülővel történő megbeszélés után /
- ❑ A szakszolgálat pszichológusai alkalmanként megfigyeléseket végeznek az óvodai csoportokban.
- ❑ A logopédus az óvodában foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel.
- ❑ Iskolaérettségi vizsgálat

❖ Kapcsolat a fejlesztőpedagógussal: - napi kapcsolat, megbeszélés

Tartalmas, építő jellegű kapcsolatot tart fenn az óvoda az alábbi szervekkel is:

- ❖ Pedagógiai Szolgáltató Intézettel,
- ❖ Egészségügyi szakszolgálatokkal: az óvoda orvosával, védőnőjével
- ❖ A gyermek és ifjúságvédelmi intézményekkel,
- ❖ Nemzeti, etnikai, kisebbségi önkormányzatokkal, szervezetekkel, alapítvánnyal

14. A PROGRAM ERŐFORRÁSAI

Személyi feltételeink

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógusok végzik.
3 fő óvodapedagógusunk közül mindhárman főiskolai végzettségűek.

Nyitottak vagyunk a szülő, a gyermek, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználjuk őket szakmai fejlődésünk érdekében.

Szakmai csoportunk nem alakult ki, ez főleg a kis létszámunknak köszönhető. Munkatervünk külön nincs, de munkánkat az intézményi célok figyelembe vételével határozzuk meg.

Cél: Az óvónők tudjanak együtt tervezni, tudjanak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

Rendszeresen tájékozódunk a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználjuk a továbbképzési lehetőségeket.

Az óvónők vonják be a dajkákat az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A dajkák legyenek teljes partnereik az óvoda szépítésében, higiénijának megteremtésében.

Dajkáink létszáma: 2 fő; 1 szakképzett, 1 szakképzetlen.

Az udvar tisztántartásához, kisebb javításokhoz időnként az önkormányzattól kapunk segítséget. A nevelőtestület összetétele igen jó. Érdeklődünk a művészetek iránt, szívügyükké vált a környezetvédelem, igényük az önképzés. Rendszeresen részt veszünk továbbképzéseken. Egymás munkáját segítjük, tapasztalatainkat szívesen átadjuk egymásnak.

Lehetőség szerint részt veszünk intézményi innovációban, pályázatokban.

Fontos feladat:

Gondoskodjunk a közös tervek elkészítéséről, a gyermekek képességének felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról és az eredmények rögzítéséről. A szülőket mindezekről folyamatosan tájékoztassuk a csoport öltözőjében lévő tájékoztató táblákon keresztül.

A nevelőmunka során az óvónő személye minta, érték közvetítő a nevelésben.

Az óvodáinkban dolgozó óvodapedagógusok rendelkezzenek az alábbi tulajdonságokkal:

Együttműködjenek pedagógustársaival különböző pedagógiai eljárások és programok (pl. témanap, ünnepség, kirándulás) megvalósításában

- Személyiségvonásaikban jelenjen meg: az **optimizmus, humanizmus, tapintat, empátiakészség, az objektivitás, őszinteség, nyíltság**; a gyermekekkel való kapcsolatában az elfogadó, segítő, támogató attitűd,
- Közvetítsék a művészetek tradicionális értékeit;
- Vállalják az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is;
- A gyermekek fejlesztése során alkalmazzanak egyéni módszereket, melynek eredményeként kialakulhasson a gyermekek pozitív énképe;
- Legyen igényük az önképzésre; szaktudásuk fejlesztésére;
- Az óvodapedagógusok tudjanak összehangoltan együtt tervezni, dolgozni;
- **Munkájukban alkalmazzanak új módszereket, tudományos eredményeket.**
- **Részt vegyenek intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.**

Tárgyi feltételek

A neveléshez szükséges infrastrukturális feltételek éppen csak elfogadhatóak, ugyanakkor nagy szükségünk lenne egy különálló épületre, hogy a törvényességi feltételeknek meg tudjunk felelni.

Lehetőségeinkhez mérten szépen kialakítottak a csoportszobáinkat, díszítettük a folyosót / habár a díszítéseinket időnként megrongálják az átjárhatóság miatt/. Játékeszközeink szépek, esztétikusak, sok a fejlesztő játék. Tornaszereinket tudatosan, átgondoltan válogattuk össze, így gyermekeink nagymozgásának fejlesztéséhez sok eszköz a rendelkezésünkre áll.

Az **udvarunk** adottságai megfelelő, tágas, füves, ahol sajnos nincs játszótér.

⇒ Mese, vers, dramatikus játék megvalósításához

Puha párnák, szőnyegek, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, képek a tanult mondókékről, versekről, és mesékről, leplek az átváltoztatáshoz, stb.

⇒ Ének- zene, énekes játék, tánc, zenehallgatás megvalósításához

Változatos hangszerek, szimbólumok a tanult dalokról

A **zenés kreatív játékokhoz** – magnó, komolyzenei cd válogatás a tevékenységnek megfelelően

⇒ Rajz, festés, mintázás, kézimunka megvalósításához

Gyermeki munkáknak kialakított polc és egy táblaszerűség, melyre a gyermekek kitűzhetik a rajzaikat. Ezt nevezzük „**mini – galériának**”

Képalakításhoz, különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzagok, esztétikus eszköztároló lehetőségek,

Plasztikai munkákhoz agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak; rajzos diagnosztika feltételeinek megteremtése,

⇒ Külső világ tevékeny megismerése tevékenység megvalósításához természeti és társadalmi témakörök projektjeinek feldolgozásához, megjelenítéséhez tábla, képek, esetlegesen térkép;

- fejlesztő játékok a témakörökhöz kapcsolódóan, az aktuális témakör gyűjteményes megjelenítése,
- szemléltetéshez képgyűjtemény az egyes témákhoz kapcsolódóan,
- cd gyűjtemény a természet hangjairól,

- a gyermekek által készített egyes évszakokat tartalmazó albumok, testünk megismeréséhez összehasonlító albumok,
- az idő múlásának követéséhez szükséges eszközök: óra, évszaktábla, napszak tábla, esetlegesen a hét napjainak számolására tábla vagy egyéb eszköz,
- időjárás megfigyelő tábla,
-
- ⇒ Játék, játékba integrált tapasztalatszerzés egyéb terei, eszközei
Nagyobb tér szőnyeggel, kockákkal, játék a közlekedési eszközökkel, egyéb konstrukciós játékkal, asztalnál játszható fejlesztő és társas játékok

- ⇒ Kosarakban elhelyezett szerepjáték eszközök, az átváltozáshoz a szülők által nem használt ingek, szoknyák, családi fényképek.

- ⇒Az udvaron megfelelő rész, ahol énekes játékokat, dramatikus játékokat, bábjátékokat játszhatnak a gyermekek.

- ⇒Különböző kézi **szerek** a-mozgásos percekhez, pl.: labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, különböző színű kendők, zászlók.

- ⇒Szakkönyvek közül elsősorban a programhoz felhasznált irodalom, illetve számos módszertani kiadvány,

- ⇒Az óvoda színvilágának megkomponálása, az ehhez szükséges festékek, textíliák, díszek.

- ⇒Esztétikus tájékoztató táblák

15. A PROGRAM TERVEZÉSI, ÉRTÉKELÉSI DOKUMENTUMAI:

Óvónő feladatai:

A gyermekek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődésében szemlélje

Olyan értékelési eszköztárral rendelkezzen melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.

Pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekedjen, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

Csoportnapló

Az alábbi dokumentumok a csoportnaplóban található, melyek tartalmazzák a csoportra differenciáltan vonatkozó szokás – szabályrendszereket, a jeles napokhoz, évszakokhoz tervezett tevékenységi témaköröket, anyagokat és az eseményekkel járó szervezési munkákat pontos időpontokkal meghatározva.

- **A gyermekcsoport nevelési terve:**

Tervezési időkerete: → negyedév

- **A gyermekcsoport tevékenységi terve:**

Tervezési időkeret: → **negyedév** (évszakokként)

- **Szervezési feladatok:**

Tervezési időkerete: → **havonta**

Gyermekek fejlődésének nyomon követése:

Tervezési időkerete: → **folyamatos**

A pedagógiai programunk és az egyéni fejlesztési terveink összefüggnek, melyben megfelelően történik az egyénre szabott értékelés, amely az értékelő naplóban (feljegyzésekben) nyomon követhető.

A gyermekek egyéni fejlődésének-fejlesztésének dokumentumait tartalmazza. Az értékelésekkel, visszajelzésekkel a gyermekek fejlődését segíti.

- a gyermek anamnéziséét
- a gyermek befogadási időszakáról készült óvónői értékelést
- a gyermek egyéni fejlődésének mérési eredményét (évente 2 alkalommal) 12 féle terület megfigyelése alapján
- területenkénti összegzés félévente/mely alapját képezi a fejlesztési tervnek
- fejlesztési tervek
- összegzés iskolába lépés előtt

Iskolaérettségi feltétel: a megfigyelési területek pontjai alapján 85 %-os eredményt jelenti

A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolunk szüleinek/gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában a gyermeknek is.

(Családlátogatáson az anamnézist, a befogadás befejezéséig a fejlettség szintjének regisztrálását elvégezzük, hogy tervezni lehessen az egyéni fejlesztéseket.)

17. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK

A Pedagógiai Program módosításának lehetséges indokai:

1. A jogszabályokban, törvényekben bekövetkezett változások,
2. Az adaptált program szerzőjének javaslatára,
3. A feltételrendszer változása,
4. A program ellenőrzése során feltárt hiányosságok megszüntetése miatt,

A programmódosítás előterjesztésének szabályai:

- Írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek, az óvoda vezetőségének
- Írásbeli jegyzőkönyv a módosítás elfogadásáról

A pedagógiai program nyilvánossága

Az óvoda pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető. Minden érdeklődő tájékoztatást kérhet az intézményvezetőtől valamint az óvoda valamennyi pedagógusától a program tartalmáról fogadóórán vagy egyéb, előre egyeztetett időpontban.

A publikáció helyszíne, formái:

- Pipitér Óvoda Pusztakovácsi kisterem/ csoportszoba/irattár (nyomtatott, elektronikusan)
- Pipitér Óvoda Pusztakovácsi nagyterem/ csoportszoba (nyomtatott)
- Intézmény honlapja: <http://pkovacsikoznevelo.hu/> (elektronikus)
- KIR felület (elektronikus)
- Pusztakovácsi Községi Könyvtár (nyomtatott)

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Pipitér Óvoda Pusztakovácsi Szülői Szervezete a Pipitér Óvoda Pusztakovácsi módosított pedagógiai programját megismerte és elfogadásra javasolja.

Pusztakovácsi, 2017. január 03.

.....
Péter Andrea
Pipitér Óvoda
Pusztakovácsi Szülői
Szervezet elnök

A nevelőtestület módosított pedagógiai programot elfogadó határozata:

A Pipitér Óvoda Pusztakovácsi nevelőtestülete az intézmény módosított pedagógia programját a ... /2017. számú határozatával egyhangúlag elfogadta.

.....
Bendli Tiborné
intézményvezető

.....
Sándorné Horváth Noémi
hitelesítő

Pusztakovácsi, 2017. január 03.

Jóváhagyta:

.....
Kresztyankó András polgármester

Pusztakovácsi, 2017. január 5.

FELHASZNÁLT TÖRVÉNYTÁR

1. A 2011. évi CXC törvény a köznevelésről
2. **A Kormány 363/2012. (XII. 17.) rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**
3. 32./1997.(XI. 5.) számú-, valamint az azt módosító 19/2001. (III. 29.) OM rendelet és a 18/2002. (IX. 29.) OM rendelet a **Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelvei**
4. 23./1997.(VI. 4.) MKM rendelet és az azt módosító 37/2000. (X. 29.) rendelet a Fogyatékos gyermekek óvodai nevelésének irányelveiről (Módosított Kt. 8/B §. (3) **Sajátos nevelési igényű gyermekek**
5. Az 1997. évi XXXI. törvénynek való megfelelés – **A gyermekek védelméről és jogairól**, valamint az 1992-es Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
6. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

FELHASZNÁLT SZAKIRODALOM

- Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan?
  - NAT tan sorozat Budapest OKI 1996.
- Nagy Jenőné: Helyzetelemzés, önmeghatározás, döntés,
  - OKKER Kiadó 1997
- Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel
  - Szolnok 1997.
- Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból
  - Szolnok 1996.
- Nagy Jenőné – Németh Menyhértne – Novákné Cseh Ibolya: Rajz, mintázás, kézimunka
  - Szolnok 1999
- **Nagy Jenőné: Csak tiszta forrásból 2. szám**
  - Szolnok 2000
- Nagy Jenőné: Óvodatükör
  - Szolnok 2000
- Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár?
  - Bp. Alex typo Kiadó 1992
- Dankó Ervinné dr: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban.

- Bp. Dinasztia Kiadó 1993.
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
  - Budapest Editio Musica 1974.
- *Gaál Sándorné - Kunos Andrásné: Testnevelési játékok anyaga és tervezése az óvodában,*
  - Szolnok Color Print Nyomda 1996.
- Kondacs Mihályné - Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában
  - Bp. Calibra Kiadó, 1993.
- Kovács György - Bakos Éva: Játék az óvodában
  - Debrecen, 1995.
- Dr. Kovács György: A játék elmélete és pedagógiája
  - Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.
- Mérei Ferenc-V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan
  - Bp. Gondolat, 1978.
- Molnárné Lóczi Tünde: Drámajátékok az óvodában.
  - Szeged, KOMA 1996.
- B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék
  - Tankönyvkiadó. Budapest 1982.
- Porkolábné Balogh Katalin: Szempontok az óvodáskorú gyermekek fejlettségének megállapításához.
  - Szolnok JNSZM. Pedagógiai Intézet 1983.
- Tarján Gábor: Mindennapi hagyomány.
  - Dabas Mezőgazdasági Kiadó 1984.
- *Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában.*
  - Bp. Zeneműkiadó 1982.